

מהודרת 'קדן טללי ברכה'

שנה ח' (תשפ"ד)

אוצר פניני נאוני ההזדהות והחסידות

◆ שמיני ◆

מאמרים נבחרים משכיות חמדה, שווים לכל נפש
מכוונים ומדוממים ככתבם וכלשונם מתוך הספרים הקדושים

זהר המבאר

הכתר והכבוד

בהוצאת ישיבת "אביד יעקב"
מוסדות "אור מאיר ושמחה" נהריה
ע"ש כ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביחצידא זיע"א

יד | החילוק בין הטוב לרע
כחוט השערה
מילתא דרת"א

יב | ולא ידום
נציון אורה חסדי לפרשת השבוע
ספיר ויהלום

יא | ימי המילואים
והכנה לחג הפסח
אוצר פניני החסידות

העלונים: אביד יעקב • מילתא חדתא • ספיר ויהלום • ובחרת בחיים • המגיד ממעזיטש • מכתלי בית הדין • מגדנות

שם משמואל | הימים שמראש חֲדָשׁ ניסן עד י' ניסן הם כנגד עשרת ימי תשובה
 | כפי שנטהרים בהם כף זוכים בפסח
רמתים צופים | כל הטובות שיהיו עד ביאת הגואל גנוזות בחֲדָשׁ זה
בית אברהם | מסגל לתקן את מחשבות ופגמי הראש
שם משמואל | דברי התעוררות על פנוי הלב מהבלי העולם והכנה לקליטת
 הקדשה ביום השבת

אוצרות גאוני הדורות
כתב סופר | ריידת האש על המזבח על ידי אהרן להורות שנתכפר עון העגל ו
לקוטי מהר"ם שיק | נבחר אהרן להקריב על המזבח להורות שמועיל תשובה
 לרבים שחטאו
חנן סופר | כפרת אהרן על שלא הוכיח את העם לחדל ממעשה העגל ..
אמרי שפר | הגשת אהרן אל המזבח קדם שחיטת הקרבן להראות שהוא חפץ
 להיות קרבן
תורת הרא"ם | הוספת אש של הדייט לאחר ריידת האש מהשמים
מתת אלהים | גם על משה נאמר "וידם"
אמרי ישראל | אכילת בשר מתרת רק לעוסק בתורה
פני דוד | למוד זכות אף על הרשע
חדושי מהר"ל דיסקין | השפן אסור באכילה אף שמפריס פרסה בגדלותו
בני ראובן | האוכל שרצים מבטל קל וחמר
חנן ישעיה | נגיעת אצבעות אגודלים זו בזו
הר צבי | כון אהרן מלבו לקרב את ישראל ברפת כהנים
דובר שלום | נצטוו הכהנים לקרב את ישראל בזכות אהרן
מקני דרדקי | תפלת הכהנים קדם נשיאת פניהם
תורת יחיאל | מתאנה הקב"ה לברפת הכהנים
מקרא מפרש | ברפת כהנים על הדיוכן
משיב דבר | אסור הסחת דעת בשעת ברפת כהנים
ספיר ויהלום | הארה חסידית מן הפרשה
זוהר הקדוש | עם פרוש הכתר והכבוד

אוצר פניני החסידות
ערבי נחל | ימי המלוואים - חנוף לדבר חֲדָשׁ
לקוטי שיהות | התחלת הפרשה בענין המלוואים - השראת השכינה
תורת אבות | מי שלא זכה להרגיש נעם ותענוג בעבודת ה' יתחזק באמונה
 פשוטה עד שיִרְחֲמוּ עליו מן השמים
אמרי נעם | קדם התפלה ישוב על כל חטאותיו, ותתקבל תפלתו
אמרי אמת | כאשר רואה שבדבר אחד היצר מפריעו יותר מבכל הדברים ידע
 שתפקידו בעולם הזה לתקן דבר זה
פתוחי חותם | א. המקנים את התורה מעוני סופו לקנימה מעשר
אור התורה | דברי המקדש מלך ש'מפרסת פרסה' הוא סימן טהרה מקלפת
 גנה שיש בה טוב
פתגמי אורייתא | בכדי להפנות בין הטהורים די בקר שיהיה טהור או בעבר או
 בהנה או בעתיד
פתוחי חותם | רמזים נפלאים בשמות העופות הטמאים על המבטל תורה ותפלה
 מןמת רדיפת המזון
מחשבות חרוץ | קריאת פרשת החֲדָשׁ היא כדי לזכות להארת גלוי השכינה
 במשך חֲדָשׁ ניסן
שם משמואל | בחֲדָשׁ ניסן נפתחים שערי גן עדן
בכורי אביב | על האדם לאהב התורה בכל לבו עד שיהנה בשכור מאהבת השם
 !תברך ואהבת התורה
דעת משה | מעשה במגיד מקו'ניץ שנתעלף בתפלה
ואלה הדברים שנאמרו לדוד | 'לך נבחרת' - הקב"ה בחר בך כפי המצב בו
 אתה נתון
אמרי פנחס | הארבע שבתות נקראים 'גוטע שבתים'
אמרי נעם | הצדיקים מרגישים הארת הפסח מידי בראש חֲדָשׁ ניסן
בת עין | בכל שנה בראש חֲדָשׁ ניסן נעשה כל אחד מישראל בחינת משכן
פרי צדיק | ראש חֲדָשׁ ניסן כולל קדשת כל הי"ב חֲדָשׁים
שליה הקדוש | כל יום מחֲדָשׁ ניסן הוא כמו ראש חֲדָשׁ
דברי אמת | בחֲדָשׁ ניסן יכול האדם להתחדש בבריה חֲדָשׁה וקטן שגולד
אגרא דכלה | ב"ב ימים הראשונים של חֲדָשׁ ניסן גנוזים י"ב חֲדָשׁי השנה

בס"ד

קו 'מחברים'

שע"י ממלכת התורה עוז והדר

02-803-9999

לשאלות הלכתיות בבית ההוראה הקש 8

מחברים

הניוז היומי מבית עוז והדר - אור לישרים

מתחילים את היום!

להצטרפות: newsletter.mechubarim@gmail.com

ישירות למייל האישי

עיצוב ועימוד עלונים: שוקי קנר

נושאים בפרשת שמיני

ימי המלוואים והכנה לחג הפסח

ערגי נחל

רבי דוד שלמה אב"ד סודקא זיע"א

ימי המלוואים - חנוך לרבו חדש

ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולוקני ישראל כו' (ט א). פרוש רש"י ו"ל שמיני למלוואים.

ענין מלוואים פרוש רש"י ו"ל לעיל, שהוא ענין חנוך שמתחנך האדם לדבר קדש, ולכן קדם שנתחנכו אהרן ובניו לכהנה הצרכו לישיב שבעת ימים בפתח אהל מועד וכו'.

חמשים היכלות טהרה ונגודם חמשים היכלות טמאה

נקדים מה שכתב בחסד לאברהם בעין הקורא נהר נ"ו, וזה לשונו: דע שמסרת הקבלה בדינו מרז"ל שגבראו חמשים היכלות של טהרה בעולם היצירה בהיכל אהבה שעומדים שם מתנה מיכאל (מסתברא שאלו חמשים היכלות הם כלל התורה פלה בהשתלשלותה ליצירה והוא נגד חמשים שערי בינה שבאצילות, והבן), ונגודן גבראו חמשים היכלי טמאה, והם היכלי התמורות שס"מ מושל בהם.

הבוחר בטוב בעת כניסתו לשנת כ"א מוסיף ונכנס מאז בכל לילה בקדשה

וידוע שאין האדם נדון בבית דין של מעלה אלא מכן כ' שנה ולמעלה, ומי שגננס ביום א' של שנת כ"א, אם יבחר בטוב וימאס ברע וישתדל לעסק בתורה ומצות, אזי בליילה הראשונה פשיטן על משתו מיכאל השר הגדול שולח מלאך אחד להוליך נפשו ולהכניסה בפתח היכל ראשון, ומכניסה לפנים עד כדי שעור זכות נפשו, ועל דרך זה בכל לילה ולילה מכניסין אותה יותר בפנים כפי שעור תורתו ומעשיו.

כאשר זוכה לשער הני געשה בן חורין מהיצה"ר

ואם זכה להיכל החמשים נעשה בן חורין מס"מ. אבל כל זמן שלא זכה להיכל החמשים, אפילו הוא בהיכל המ"ט, יש כח לאדם בבחירתו שיתגבר היצר הרע עליו להוציאו ממ"ט היכלות טהרה ולהכניסו בהיכלות הטמאה.

הבוחר ברע בעת כניסתו לשנת כ"א מוסיף ונכנס מאז בכל לילה בטמאה

וכן מי שפיוס ראשון של שנת כ"א התחיל למאס בטוב ולבחר ברע,

אזי פשהוא ישן על משתו שולח ס"מ אחד ממחנותיו לנפש החוטא להוליכה בהיכלות הטמאה בכל לילה ולילה יותר ויותר, וכשגננס להיכל החמשים אין לו תקנה עולמית ועליו נאמר 'מענות לא יוכל לתקן' (קהלת א טו).

כל זמן שלא נכנס בהיכל הני הטמאה עדין הוא בבחירתו

אבל כל זמן שלא נכנס בהיכל החמשים, אפילו הוא בהיכל המ"ט, יש לו כח בבחירתו להיות תוהא על הראשונות ולצאת מהיכלות הטמאה ולכנס בהיכלות הקדשה, וזה סוד מה שאמרו רז"ל (ע"ו): יש קונה עולמו בשעה אחת.

הרשע שבישראל אינו נכנס בהיכל ה' הטמאה עד שירשיע ארבע מאות יום רצופים | משך הכניסה בהיכל אחד ה' ימים

ואמנם היותר רשע מישראל אי אפשר לו לכנס בהיכל החמשים של טמאה עד שירשיע ארבע מאות יום רצופים (לפי זה עברו בהיכל אחד כלו הוא שמונה ימים, ומסתברא שמכל שפן לכנס בהיכל הקדשה שהוא אי אפשר אלא אם בן יצדיק מעשיו שמונה ימים פי יותר צריך התגברות להצדיק מעשיו מלהרשיע פי כל תאוות האדם לרע הוא).

עם ישראל במצרים היו כססע לפני שער החמשים

ודע שישראל נתלכלכו במצרים כל כך עד שבפערב פסח נכנסו בהיכל מ"ט שאם חס ושלום היו מתעכבים יותר היו נכנסים בהיכל החמשים ושוב לא היה להם תקנה, וזה סוד אלו לא הוציא כו' הרי אנו ובנינו כו' (הגש"פ), עד כאן לשונו.

ככל שנה שלושים יום קדם הפסח השי"ת מוציא נפשות ישראל מהיכלות הטמאה ומכניסם בהיכלות הקדשה מעט מעט עד ליל פסח

עוד כתב שם בנהר נ"ז, וזה לשונו: אחר שיצאו ישראל ממצרים מה עשה הקדוש ברוך הוא, חשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח, וצוה שיעשו ישראל בכל שנה פסח בהשבתת חמץ ואכילת מצה.

והענין, מאחר שהיו רשע אי אפשר שיכנס בהיכל החמשים אלא אם בן ירשיע ארבע מאות יום רצופים, ובכל שנה שלשים יום קדם פסח הקדוש ברוך הוא עושה לישראל משוא פנים ברב חסדיו ומתחיל להוציא נפשותם מהיכלות הטמאה

מעט מעט עד ליל פסח כו', עד כאן לשונו.

על ידי שמוציאם השי"ת מהיכלות הטמאה יש סיוע ועזר לכל אחד מישראל לפי דרגתו

וזה סוד שואלין ודורשין בהלכות פסח שלוששים יום (פסחים ו, א), כי כמו שבפסח הראשון במצרים הוציא השם יתברך נפשותיהם של ישראל בפעם אחת מפל היכלות הטמאה לגמרי, בן אחר כך בכל שנה ושנה מוציאם מעט מעט כפי שעור שיכולין לצאת בשלושים יום - לפי החשבון הנ"ל שבשמונה ימים יוצאים מהיכל אחד, ויש לכל אחד מישראל על כל פנים עזר מעט כפי מדרגתו שהיה בראשונה קדם התחלת שלוששים יום הללו.

כי מי שהוא אז בהיכל מ"ט של הטמאה יש לו רוח מועט, ומי שהיה בהיכל הראשון הרי בסוף הלמ"ד יום כבר נכנס להיכלות הקדשה כפי החשבון, ומי שהיה אז כבר בהיכלות הקדשה הרי הוא מתעלה יותר ויותר כפי החשבון, והבן וכו'.

כאור ענין שבעת ימי המלוואים ושהוי הכהנים שמונה ימים טרם כניסתם לעבודת המשכן

ובזה נבין פרשטנו. פי קדם שנתחנכו אהרן ובניו לעבודה, הינו שהיו צריכים לכנס תוף כל היכל ההוא השיכים אליו מצות קהנה, היה צריך שמונה ימים ונקא - שהוא מהלף היכל אחד פאמור. ולכן ישבו פתח האהל - שהוא מכון נגד היכל ההוא אשר בו שיכות עניני מצות השיכים לעבודה, ומיד פשהגיע יום השמיני, מקצת היום ככלו, ועשו באותו יום העבודה, אף שעדין לא נגמר מהלף כל היכל ההוא עד ראשו, מפל מקום פיון שהגיע יום השמיני היה כח במשה רבנו עליו השלום להעלותם לגמרי, פי מקצת יום ככלו, וזהו קרא משה לאהרן ולבניו, והוא מענין קרא ה' בשם בצלאל' (שמות לה ל) שפרש רש"י שלשון קרא הוא לשון חשיבות ומעלת המדרגה, והבן:

לקוטי שיחות

רבי מנחם מענדל מליובאוויטש זיע"א

התחלת הפרשה בענין המלוואים - השראת השכינה

התחלת הפרשה - ויהי ביום השמיני - היא במעלת יום השמיני למלוואים לגבי המעלה דשבעת ימי

אחר העניינים הנעלים המזכרים בתחלת הפרשה מה מקום להזהיר בסופה על אכילת שקצים ורמשים

ועל פי זה דרוש באור כמה שנאמר בסוף הפרשה אודות האסור דאכילת שקצים ורמשים שנפשו של אדם קצה בהם, שגם מצד שכל אנושי הרי זה מאוס ביותר – דלכאורה: לאחרי ענינים נעלים כאלה (שבתחלת והמשך הפרשה) מהו הצורך להזהיר על דבר כזה?

אף שמתחלת הפרשה בימי המלואים וכלות הנפש מסימת בענין 'קבלת על' להורות על מעלתו למעלה מכל הענינים

ויש לומר: אף שהתחלת הפרשה היא בענינים נעלים (שמונת ימי המלואים וכלות הנפש), מסימת הפרשה בענין דקבלת על – כי אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים, על מנת שתקבלו מצותי – מצד גדל העלוי דקבלת על שלמעלה מכל הענינים.

ומזה מוכן גם הפעל יוצא – שבכל המצבים ובכל הדרגות יש צורך בקבלת על. בלי קבלת על מלכות שמים, עלולים לרדת במשך הזמן עד לאכילת שקצים כו' חס ושלום (חלק א עמ' 227-228):

לעולם ועד אלא שלמטה הוא תחת הזמן.

אבל אף על פי כן, אין זה דומה להקמת המשפך ביום השמיני – שהקימו ולא פקדו בפעל ממש. ובפרט שבימים השמיני היה ענין נעלה בכלל שלא היה בשבעת הימים שלפני זה – ויחזא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח גו' (ט כד), שינדה שכינה לישראל.

המשך הפרשה כמיתת בני אהרן – ענין כלות הנפש

ונוסף על התחלת הפרשה במעלת ימי המלואים, מדבר בהמשך הפרשה אודות מיתת שני בני אהרן, והמשכו בהצווי ד'יין ושכר אל תשת גו' בבאכם אל אהל מועד גו', 'שתויי יין נכנסו למקדש'. אחר מיתתן הזהיר הנוטרים שלא יכנסו שתויי יין למקדש (רש"י)

– שגם זה ענין נעלה, כיודע שמיתת שני בני אהרן הוא ענין הרצוא בלי שוב, וכיון שהצורך להזהיר ולשלל עבודה כזו, מוכן, שבני ישראל היו אז בדרגה נעלית ביותר, עד שהיו צריכים להזהירם מכלות הנפש בפעל ממש.

המלואים, שבו נסתמה הקמת המשפך ונרדה שכינה:

כל שבעת ימי המלואים היה משה מעמידו ומפקדו, ובאותו היום – יום שמיני למלואים – העמידו ולא פקדו (רש"י במדבר ז א).

גם הקמת המשפך בשבעת ימי המלואים מהיה ענין נצחי, כי, כל דבר שנעשה על פי צווי התורה הוא ענין נצחי.

ולכן: אף שכל קשר שעתיד להתירו אינו קשר של קימא, מפל מקום, כשקשר זה נעשה על פי צווי התורה, יש לומר שחשיב – בכמה ענינים – קשר של קימא, דכיון שנעשה על פי תורה הרי הוא ענין נצחי. קיומו בפעל למשה הוא בזמן מסוים, אבל ענינו נצחי.

ויתרה מזה: אפלו כשהתרת הקשר (שעמיד להתירו) היא על פי תורה, מפל מקום, חשיב הקשר – בזמן היותו – ענין נצחי, וגם ההתרת – בזמנו – הוא ענין נצחי, הינו, שכל אחד בזמנו הוא ענין נצחי. ועל דרך המבאר בתניא (פרק כה) ש'יחוד זה למעלה הוא נצחי

ברשת שמיני

ויקרכו כל העדה ויעמדו לפני ה' (ט ה)

תורת אבות

רבי אברהם מסלונימא זיע"א מי שלא זכה להרגיש נעם ותענוג בעבודת ה' יתחזק באמונה פשוטה עד שירחמו עליו מן השמים

הכונה להורות דרך ה' למי שלא זכה להרגיש נעם ותענוג בעבודת ה', שצריך להתחזק באמונה פשוטה עד שירחמו עליו מן השמים.

משל למי שרוצה להכנס לפלטרין של מלך, שאף על פי שאין מניחים אותו להכנס, עומד בחוץ ומצפה ומחכה, עד שמרחמים עליו ומכניסים אותו פנימה.

הרמז בלשון הפסוק

וזהו ויקרכו כל העדה, שרצו להתקרב אליו יתברך, מה עשו, ויעמדו לפני ה', עמדו וחכו באמונה פשוטה בלי הרגשת תענוג.

ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו תמיד, ועל ידי זה תזכו וירא אליכם כבוד ה':

שנתבאר בפרשת צו בשם הגאון מאיהעל וצ"ל.

וגם יש לרמז בזה, כי גם תוכל להשפיע כל טוב בתפלותיך על פרנסה וצעירות, ורמז כי 'קרב אל המזבח' גימטריא 'פרנסה', ו'מזבח' עולה ז"ן פנודע מספרים:

אמרי אמת

רבי אברהם מרדכי מגור זיע"א כאשר רואה שכדבר אחד היצר מפריע יותר מכל הדברים ידע שתפקידו בעולם הזה לתקן דבר זה

איתא בתורת כהנים (שמיני מכילתא דמילואים) שהיה אהרן רואה את המזבח כתבנית שור והיה מתירא וכו' לכה נאמר 'קרב אל המזבח'.

איתא בשם הרב חיים ויטאל ז"ל וגם בספרים שקדמו לו, שלכל אדם יש דבר מיוחד לתקן ועל אותה הנקדה המיוחדת אליו לתקנה יש לו הסתר יותר ויותר שעל הדבר הזה משתדל היצר הרע לקטרגו, ומזה ההסתר יוכל אדם

ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עלתך וכפר בעדך וכעד העם (ט ז)

אמרי נעם

רבי מאיר מדז"קוב זיע"א קדם התפלה ישוב על כל חטאותיו, ותתקבל תפלתו

או יאמר קרב אל המזבח, דהנה אמרו ז"ל (ברכות כו): תפלות כנגד תמידין תקנום, ונודע מספרים דקדם התפלה צריך האדם לשוב על כל חטאתיו ואז יש עליה להתפלה לעלות למקום גבוה ולפעל כל מיני טובות, כי אם אדם עדין מלכלף בחטא לא יועיל תפלתו.

הרמז בלשון הפסוק

וזהו קרב אל המזבח שמרמז לתפלה שהוא נגד מזבח פנ"ל. ועשה את חטאתך הינו לתקן את אשר חטאת באיזה פגם, ואז ואת עלתך, תוכל להעלות תפלתך להיותה מקבלת לפני המקום.

להתפלל בעד כלל ישראל

וכפר בעדך וכעד העם, כי עקר צריך להתפלל בעד כוללת ישראל, וכמו

כל כף עד שאי אפשר להוציאו ממנו, והוא ענין קליטה, שנקלט ביסוד דנוקבא דקלפה.

באור השם 'אסור' - אסור וקשור

וזהו פרוש 'אסור', שהניצוץ אסור וקשור בו, כמו שאיתא בתנ"א, מה שאין בן התור שיוכלים לבררו ולהוציאו וזהו ענין שפרוטותיו סדוקות.

באור העיר גבורים ש'פרוטותיו סדוקות' רמז על 'חציו לה' וחציו לכם'

ובספר עיר גבורים פנשת שמייני כתב על דרך ענין חלקהו חציו לה' וחציו לכם (פסחים סח:) שצריך האדם לשקל מעשיו לעבודת הנפש ולעבודת הגוף כו' [עד כאן דברי העיר גבורים].

רמז הענין שיש לקדש אפלו מעשי הכהמיות

ויש לפרש, דהינו שאפלו במעשה בהמה שלו, שהוא האכילה ושתייה, יהיה בו פנה לשם שמים 'בכל דרכיך דעהו' (משלי ג ט), שהקלוט הוא שמכונן לגשמיות לבד לתאוות נפש הבהמית, אכל התחלקות הפרסה זהו שאפלו בכחינת מעשה בהמה רצוף עוד פנה לה'. ועל ידי זה מתעלה בכחינת 'בהמה רבה'.

'בהמה' בחינת מדות, 'אדם' בחינת מחין | גסות המדות ללא שכל - 'פרוטותיו קלוטות', עבודת וחלוק המדות - 'פרוטותיו סדוקות'

גם יש לומר כי 'בהמה' הוא בחינת מדות, מה שאין פן 'אדם' הוא מחין. וכשהמדות מתנהגים בלי שכל ואינו משבר מדותיו כלל, זהו ש'פרוטותיו קלוטות', אכל מה ש'פרוטותיו סדוקות', והו שמחלק המדות על דרך שנגמר 'פלס מעגל רגלך' במשלי סימן ד' פסוק כ"ו.

וגם כמו שנגמר 'ושם דרך' (בתלים סוף סימן נז), מה שאין פן קלוט זהו מה שנגמר 'רגל גאונה' (תהלים לו יב), רומס על כל.

'פרוטותיו סדוקות' - חכמה והבדלה

גם כמאמר רז"ל בענין הבדלה בחונן הדעת, מתוך שההבדלה היא חכמה להבדיל בין קדש לחל ובין טמא לטהור קבעוהו בכרפת חכמה, כפרק ה' דברכות דף ל"ג ע"א, והינו כי בחכמה אתברירו. **ועל** זה מורה ש'פרוטותיו סדוקות', שיוכל להבדיל בין הדברים. ועקר ההבדלה על ידי הדעת שמחלק לב' בחינות - חסד וגבורה, ימינא ושמאלא, להיות שמאל דוחה מה שצריך לדחות וימין מקרבת.

אי נמי, על פי מה שידוע, דהתורה יש בה ארבעה חלקים, פשט, דרש, רמז, סוד. וחוכה על האדם ללמד כלם. והנה הגרוע שבכלם הוא הפשט, ולמעלה ממנו הרמז, ולמעלה ממנו הדרש, ולמעלה ממנו הסוד. והנה 'דרש' ראשי תבות ד'רש ר'מז ס'וד, דשי"ן מתחלפת בסמ"ך באותיות זסשר"ץ.

וזהו הפנה, 'דרש' הראשונה שבסוף שיטה, ורמז על הפשט שהוא האחרון הגרוע שבפרד"ס, וכך רומזת לנו התורה, אומרת לאדם, אם למדת כי אם הפשט שהוא האחרון, לא יצאת ידי חובתך, והוי זהיר להחלמד שלשה חלקים שהם למעלה ממנו וראש עליו, והם 'דרש' שבראש שיטה, שראשי תבותיו ד'רש ר'מז ס'וד.

ד. כל חרשי התורה נמסרו למשה

אי נמי, על פי דקימא לז, דכל מה שמחדשים התכמים בתורה מיום שנתנה עד סוף הדורות, הכל נמסר למשה. ולפיכך באה 'דרש' בסוף שיטה, לרמז סוף הדורות, כלומר כל מה שצריך שו התכמים ויחדשו בתורה עד סוף הדורות, הכל 'דרש משה' ונמסר לו:

כל מפרסת פרסה (יא א)

אור התורה

רבי מנחם מענדל מליובאוויטש זיע"א בעל העצמה צדק

דברי המקדש מלך ש'מפרסת פרסה' הוא סימן טהרה מקלפת נגה שיש בה טוב ורע

במקדש מלך פרשת שמייני דף מ"א ע"ב כתב: מפרסת פרסה שהוא סימן טהרה והוא מורה שהם מקלפת נגה שיש בה טוב ורע כו', כי בהמות טהורות הם מקלפת נגה ובהמות טמאות הם מג' קלפות הטמאות, עד כאן דבריו.

'פרוטותיו סדוקות' רמז על קלפת נגה הממצעת בין הקדשה לשלש קלפות הטמאות

אם פן לפי דבריו מה שפרוטותיו סדוקות לשנים זהו שיש בהם גם פן טוב, והינו קלפת נגה שהיא ממצעת בין הקדשה לג' קלפות. מה שאין פן בהמות טמאות שפרוטותיהן קלוטות, הינו שהם מג' קלפות שפלן רע.

באור ענין 'קלוט' על דרך ה"ל

ואם פן לשון 'קלוט' הוא שהניצוץ קדשה שבתוכו המתיחה אותו הוא קשור בו

להפיר פי זאת היא הנקדה המיחדת לו לתקנה.

וזה שאמר משה לאהרן קרב אל המזבח, שאדרבה מזה ההסתר שהיצר הרע מסגור עיניך, נודע לך שלזה נבראת, ולמה אתה בוש, לכך נבחרת, שזה הוא מה שעליך לתקן: (תרע"ג)

זאת שעיר החטאת דרש דרש משה והנה שרף (י טז)

פתוחי חותם

רבי יעקב אביחציקא זיע"א

א. המקום את התורה מעוני סופו לקומה מעשר

כתב רבנו חיד"א זכרוננו לברכה בנחל קדומים, 'דרש' חצי התורה בתבות, 'דרש' בסוף שיטה, ו'דרש' בראש שיטה (מסכת סופרים פ"ט ה"ב), וכתב רמז על זה משם אחרים ומשמו.

ואני בעניי אמר אם אפשר, להוסיף רמזים אחרים. דהנה אמר הפנא עליו השלום (אבות פ"ד מ"ט) המקיים את התורה מעני, סופו לקומה מעשר.

וזהו הרמז, 'דרש' בסוף שיטה, כעני שהוא יושב אחרון שבאחרונים, כף אם היה האדם עני ואפלו הכי היה דורש בתורה ומקיימה ולא בטלה, כף אם היה עשיר וראש לאנשים, כ'דרש' השניה שהיא בראש שיטה, אפלו הכי אינו מבטל תורה ודרש ודרש בה, מאחר שלא בטלה מעני.

ב. הלומד תורה בעונה סופו להיות ראש בתורה

אי נמי, על פי מה שאמרו רז"ל (תענית ט), דאין התורה מתקיימת אלא במי שרוחו נמוכה עליו, ולפיכך נמשלה התורה למים, שאינם הולכים אלא למקום נמוך ואינם עולים למקום גבוה.

והנה, 'דרש' ראשונה שבסוף שיטה נקודה חולם, וקריאתה לשון ראש, ו'דרש' שבראש שיטה נקודה פתח, וקריאתה לשון רש. והפנה כף היא, המשים עצמו ענו ושפל כ'דרש' שהיא בסוף שיטה, התורה מתקיימת בו וסופו להיות ראש בתורה, והמתגאה ונפשו זחה עליו כ'דרש' שהיא בראש שיטה, כף עושה עצמו ראש לאנשים, סופו לחזר רש ועני מן התורה ואינה מתקיימת בידו.

ג. כל אדם חוב ללמד פשט רמז דרש וסוד

ואת הפרס – לשון פרס, פריסת מלכותך (סנהדרין כב), שיתפזר וישתבר הממון ההוא והלף גלף מדרו. ואת העזניה, אותיות עז נהי, שלאחר שברח יברח מדרו הממון ונשארו ריקם תחת שהיה בעליו בתקף ועזות, יחזר לאנחה ונהי.

והדאָה והאיה – עכשו יהיה האדם ההוא משוטט ממקום למקום לבקש מזונותיו אפילו בצמצום ואינו מוצא, וזהו והדאָה, לשון פריחה, כמו ינדא על פני רוח' (תהלים יח א). והאיה, קרי ביה איה, נדד הוא ללחם איה, אנה ימצאנו.

את כל ערב למינו – שהעורב הוא האכזרי שבעופות ואינו מרחם אפילו על בניו (עירובין כב), כף יש בני אדם הדומים לו, מרב חבת הממון שקשה בעיניהם להוציא מה שפחת ידם, מונעים בניהם וקרוביהם מן הטובה ואוחזים במדת האכזריות.

ואת בת היענה – שעינו לא תשבע עשר, שכל מה שאוסף וכונס אומר עדין שלא השלים חקו, והיענה לשון עין כמשמעה. ואת התחמס – לשון חמס, שמקבץ ממון של שד וחמס.

שחף גימטריא 'לנחש', שדומה לנחש שכל העפר שלו והוא אינו שבע. אי נמי השחף לשון שחפת, שבשעת הצדקה תאחזהו רעדה ואינו נותן. הנץ – הוא עוף שיש לו נוצות הרבה שבהם מנצח עופות אחרים, גם זה הממון שמקבץ אינו מכון לעשות בו טובה רק כדי להתגאות. בני אדם שנושקעו בהם חמדת הממון והם מרויחים כשפורשים לים או ליבשה בחרבות ובדרך סכנה, וזהו ואת הכוס, דהינו דומים לכוס חרבות.

ואת השלד – דהינו משליכים עצמם במקום סכנה. ואת היגשוף – דהינו אפילו בנשף שהוא לילה הולכים ואינם נחים. תנשמת – אותיות תת נשם, דהינו נותן נשמתו בשביל הממון שחביב עליו ממונו יותר מנפשו, קאת – קרי ביה קא אתי, והכי קאמר, התנשמת, המחשב ממונו יותר מנפשו, סופו בא לידי רחם, שהיא אותיות חרם.

ואת החסידה – דהינו העושה עצמו חסיד בכל מילי וכשפא למדת הצדקה מתאנף ומקצף וצועק, וזהו האנפה שדרשו רבותינו זכרונם לברכה (חולין סג) שהיא דיה רגזנית, [למינה] – זה מין בפני עצמו, אל תלמד ממנו ואל תאמין בחסידותו.

פתוחי חותם

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

רמזים נפלאים בשמות העופות הטמאים על המבטל תורה ותפלה מחמת רדיפת הממון

אפשר לרמז הפסוקים האלה על רדיפת הממון ותאותו, שמסמא עיני בני אדם ומטמטם בלבם ורוחה אותם מעבודת השם, העשיר לו ירבה ועינו לא תשבע עשר, והדל לא ימעיט כי אומר לא יספיקו לו ימים ולילות לפרנסת אנשי ביתו, ואין השקט ואין מנוחה לשום אדם במחשבה ובמעשה, כמעט זו היא עבודה זרה שבמנגנון חס ושלום. ועל ענין זה נתבטלה תורה, וגם התפלות, בשביל שמרבים בני אדם בהליכת ארחות עקלקלות, זה פרש לים וזה ליבשה וכיוצא.

ואפלו המישיבים במקומם, כמה וכמה אינם רוצים להתבטל ממלאכתם, ומבטלים התפלה החביבה הזו של מנחה, ואפילו המתפללים שלש תפלות, רבם בעונותינו הרבים לבם בל עמם, והבית הנקט להם כמאסר, שאומרים אימתי יצאו להתעסק בשקוציהם ובגולויהם.

ואין איש שם על לב לומר מפני מה ברא אלהים אדם על הארץ, אף כדי לאכל ולשתות ולעשות רצונו ורצונו ולהניח חפצי שמים, מה הפרש בין אדם לבהמה. מה הפרש בין ישראל לאמות אם לא התורה והתפלות.

והאנשים הלהוטים אחר רדיפת הממון ומבטלים תורה ותפלה בגללו, נקראים בפשיטות כופרים בהשגחתו יתברך, דאם איתא שהם מאמינים בהשגחתו שהכל תלוי בידו למה מבטלים תפלתו. שהחסידים הבטחים בה' ויודעים באמינה שלמה בלי שום פקפוק שפרנסתם בידו יתברך אינם מבטלים שום תפלה ולא שום קביעות תורה בשביל איזה רוח כלל.

ונכא לכאור הפסוקים. עוף הוא רומז לממון, כמו שכתוב (משלי כג ה) 'התעייף עיניך בו', ועוד עוף גימטריא 'ממונד'. וזהו שאמר ואת אלה תשקצו מן העוף – הוא הממון, לא יאכלו – דהינו לא תעשו ולא תהנו מן המדות המגנות האלה שרצה להזכיר, כי שקץ הם. ועוד לא יאכלו – לומר הרודף מדות רעות אלה של הממון סופו שלא ישאר הממון בידו ולא יאכל ולא יהנה ממנו. את הנשר – דהינו סוף שיארע לממון הזה פנשר יעוף השמים.

וזהו גם בלא דעת נפש לא טוב ואין ברגלים חוטא' (משלי יט ב), הינו לפי שאין לו דעת אין בו הבדלה, ולכן הוא אץ ברגלים. והינו על דרך שפרסותיו קלוטות, הפך מבחינת ו'שם דרך' הנ"ל.

הטעם שכבהמה האצבעות חלוקות לשתיים וכאדם לחמש

והנה בהמה טהורה פרסותיה סדוקות לשנים, אבל באדם ה' אצבעות, כי בהמה שרשה מעולם התהו אשר שם היו שני קוין, מה שאין פן האדם מעולם התקון ג' קוין, ולכן ה' אצבעות שהאמצעי נקרא בריח התיכון תפארת קו האמצעי כו'.

הטעם סימני הטהרה והטמאה הם ברגל

והנה הסימנים ברגל, יש לבאר מפני שהנשמה בעודה למעלה נקראת עומדים, ושיהיה בבחינת מהלך זהו על ידי התלבשותה בנפש הבהמית, לכן באו הסימנים בפרסות הבהמה שעל ידי זה הרגל יהיה בבחינת מהלך כו' (עמ' מה-מו):

ואת השפן כי מעלה גרה הוא ופרסה לא יפריס טמא הוא לכם. ואת הארנבת וגו' ופרסה לא הפריסה. ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא וגו' טמא הוא לכם (יא ה-ו)

פתגמי אוריתא

רבי מרדכי ישכר בער מפייטסבורג זיע"א

ככדי להמנות בין הטהורים די בכך שיהיה טהור או בעבר או בהנה או בעתיד

ויש לדיק בלשונות הכתוב, דמתחלה אָמר 'פריס' שהוא לשון עתיד, ואחר כך אָמר 'הפריסה' שהוא לשון עבר, ואחר כך אָמר 'מפריס' שהוא לשון הנה.

ואפשר לומר הרמז בזה, דרק אלו הם הטמאים, והינו רק מי שברור שאין בו שום חלק טוב, לא בעבר לא בהנה ולא בעתיד, הוא טמא ושוב אין לו שיכות עם קדושה כלל. אמנם אם יש לו אפלו רק דבר אחד, שרק בעבר היה טוב, או רק בהנה, או רק לעתיד יכול להיות שיהיה טוב, כפר אינו בכלל הטמאים, ויכול להמנות ולהשתף לקדושה:

ואת אלה תשקצו מן העוף לא יאכלו שקץ הם את הנשר ואת הפרס ואת העזניה ואת הדאָה ואת האיה למינה (יא ג-ד)

יין פותח בו כחות אהבה ונכנס לתוך
עולמות התענוגים וכו' להתדבק בה' באהבה
גדולה (ד"ה מדרש יין ושכר):

דעת משה

רבי משה אליקים בריעה מקוניניץ זיע"א
מעשה כמגיד מקוניניץ שנתעלה בתפלה
ובנדאי יש כעת גם כן קרושי עליון אשר
בתוך התפלה יוכלו להתבטל
ממציאות מחמת גדל התשוקה, וכאשר ארע
לאאמור"ד זצלה"ה באמצע התפלה לגדל
התשוקה והדבקות נתעלה בתוך התפלה, עד
שקראוהו בשמו ונתעורר (עפ"ס בבואכם אל
אהל מועד):

עבודת ה'

ואלה הדברים שנאמרו לדוד

רבי נתן דוד מפרצ'ובה זיע"א
'לכך נבחרת' - הקב"ה בחר בך כפי
המצב בו אתה נתון
אהרן ירא מנשת לעבודה הגבוהה והרמה
הזאת, כי חשש אולי צריכים לזה
מוחות ומדרגות גבוהות יותר ממצבו, ואמר
לו משה, 'לכך נבחרת' - השי"ת בחר בך
לפי מדרגתך ומצבך (פרשת כי תשא):

פרשת החדש

אמרי פנחס

רבי פנחס מקוניניץ זיע"א
הארבע שבתות נקראים 'גוטע שבתים'
העולם קוראים לארבע פרשיות 'שבתות
טובים', בעבור שמוציאין שני ספרי
תורה יש אור גדול יותר, על כן הם 'שבתות
טובים' פי 'טוב' הוא אור (ארבע פרשיות):

ראש חדש ניסן

אמרי נעם

רבי מאיר מדז'יקוב זיע"א
הצדיקים מהגישים הארת הפסח מיד
בראש חדש ניסן
משה עומד בראש תדש ומזהיר על
הפסח וכו' (פסחים ו:), 'יש צדיקים
אשר תקף ב"ח מרגישין הארת בחינת אם
הבנים - קדשת החג הבא, וזהו בראש תדש
עומד ומזהיר על הפסח' - מלשון זהר
בהירות המחין, להרגיש תקף ב"ח בהירות
החג:

איתא בספרים שבניסן נפתחים שערי גן
עדן, וכמו שאומרים תכנים ותעיל
הגן צפרי קדישי וכו'.

ניסן הוא זמן גאלה ובטול שליטת
החיצונים

ונראה דהנה חומות גן עדן הן מחצה
לכל יפנס איש זר, וכדכתיב
'וישכן מקדם לגן עדן וגו'' (בראשית ג כד),
והיא שמירה לכל ימשל זר במעין חתום,
ובניסן שהוא זמן גאלה ובטול שליטת
החיצונים, על כן אין הגן צריך לחומות
ושומרי החומות שמעצמם אינם יכולין
להכנס אלא הראוי לה על כל פנים מצד
החסד.

הלב הוא הגן עדן שבאדם

והנה בזהר הקדוש כי הלב הוא גן עדן
שבאדם, כי כמו שבטולם כן בנפש,
והעינים הן שערי גן עדן. ויש לומר גם
כן שכן הוא ניסן בשנה, כי עולם שנה
נפש הם בסגנון אחד ומה שיש בנה יש
דוגמתו בנה.

בחדש ניסן לב נפתח סגור הלב ונפתח
האהבה | זהירות בשמירת הלב בחדש
ניסן

והנה בניסן שנפתחים שערי גן עדן,
בנדאי לעמיתם באדם נפתח סגור
הלב שסגור לכל יקרב אליו דבר זר,
ובניסן יש התעוררות לכל איש ישראל
באהבה, ובאשר הוא זמן גאלה אין כחות
החיצונים רשאים לקרב אל הלב, ועל כל
פנים יש לכל אדם לזכר שלא יביא בעצמו
כחות חיצונים אל לבו ולא יכניס טמאה
למקדש, כי מאחר שהלב פתוח, נקל חס
ושלום להכניס בו כנ"ל אהבת עולם הזה,
וצריכין לזכר זה (ר"ח ניסן):

• לשונות של אור •

אהבה

בפורי אביב

רבי יעקב אריה מנדז'ימין זיע"א
על האדם לאהב התורה ככל לבו עד
שיהיה כשכור מאהבת השם יתברך ואהבת
התורה
צריך אדם לשכר עצמו בתורה באהבת
השי"ת ובאהבת התורה כמו שנאמר
'באהבתו תשגה תמיד', וצריך לשכר באהבת
תורה עד שיהא נראה כמשתגע, וצדיק השותה

הדוכיפת - אמרו רבותינו זכרונם לברכה
(סו) הודו כפות. שפנתו שיהיו
מכבדים אותו בני אדם ויכרבו לספר בשבחו
בשביל מומן שיש לו הרבה. עטוף - הוא
עוף שכל ימיו בחשף לא ראה אור, כך
מי שמשאו ומתנו ברמאות מתרחק מן
הצדקה ומתדבק ברמאות, נמצאו כל ימיו
בחשף הוא הלך:

פרשת החדש

מחשבות חרוץ

רבי צדוק הכהן מלובלין זיע"א

קריאת פרשת החדש היא כדי לזכות
להארת גלוי השכינה כמשך חרש ניסן

בריש ירחא הזהירם על הפסח בפרשת
החדש, וכמו שכתבו התוס'
(פסחים ו:): בשם רבנו תם דלכולי עלמא
מאמר ה' יתברך הנה בראש תדש,
שאז התחלת המשכת אור ה' יתברך
המתחדש בלבבות דבני ישראל בחדש
זה וכו'.

וזהו קריאת פרשת החדש - לזכות
להארה זו דגלוי שכינה שהיא ה'
אחרונה הפאה להאיר בלבבות דבני ישראל
ולקרבם לה' יתברך לזכות לגאלה שלמה
בחדש ניסן הפא אחריו.

כל שנה ושנה מתחדש ענין הני'

ובכל שנה ושנה אין פעולות בני ישראל
חוזרת ריקם, וכמו שנאמר (ישעיה
נה יא) 'כן יהיה דברי אשר יצא מפי לא
ישוב אלי ריקם פי אם עשה וגו'', וכל
מצות דאורייתא ודרבנן הם דבריו יתברך
שיצאו מפיו, ולא יחזרו ריקם ומצליחים
בשליחותם וכמו שאמרו ו"ל (תנחומא ויגש
ו) דהמצות הם שלוחיו יתברך.

ככל שנה נפעל התקרבות הגאלה

ואף על פי שאין פועלים גאלה
שלמה עדן בפעל ממש, מכל
מקום הם פועלים בכח ומקרבין הדבר
בכל שנה ושנה לצאת מהכח לפעל
לגמרי כשיגיעו למדרגה האחרונה של
יצאה לפעל ממש במהרה במינו אמן
(אות ז):

ר"ח ניסן

שם משמואל

רבי שמואל מסוכטשוב זיע"א
בחדש ניסן נפתחים שערי גן עדן

בת עין

רבי אברהם דב מאברוקט זיע"א
 בכל שנה בראש חודש ניסן נעשה כל
 אחד מישראל בחינת משכן
בכל שנה כשמגיע העת ויום שנברא בו
 העולם ויום שבו הוקם המשכן, אז
 הקב"ה מחדש העולם להאיר אור אלהי
 על בריותיו על ישראל עם קדושו, והוא
 ר"ח ניסן, וכשמגיע בכל שנה וְשָׁנָה עַתָּה
 וְיוֹם שֶׁהוּקָם בוֹ הַמִּשְׁכָּן, אֲזַי נַעֲשֶׂה בְּפִרְט
 כּאוּ"א מִיִּשְׂרָאֵל בְּחִינַת מִשְׁכַּן וְכוּ', וְה'
 מְשֻׁרָה שְׂכִינְתּוֹ בְּתוֹךְ כּאוּ"א מִיִּשְׂרָאֵל:

פרי צדיק

רבי צדוק הכהן מלובלין זיע"א
 ראש חודש ניסן כולל קדשת כל הי"ב
 חודשים
 ניסן כולל כל קדשת י"ב החודשים ונקרא
 ר"ח שלו 'ראש חודשים' (החודש אות
 :ב)

של"ה הקדוש

רבי ישעיה הלוי הורוויץ זיע"א
 כל יום מחדש ניסן הוא כמו ראש חודש
נהגו בני ישראל לקבוע ימי חודש ניסן
 הללו להיות קדושים ולא חל וכו',
 כל החודש כולו הוא כמו ראש חודש (פרשת
 בא, דרך חיים תוכחות מוסר):

דברי אמת

רבי יעקב יצחק מלובלין זיע"א
 בחדש ניסן יכול האדם להתחדש בכריה
 חדשה וקטן שגולד

וזה 'החדש הזה לכם ראש חודשים', פרוש
 להיות התחדשות לאדם שהיה לא טוב
 להיות כמו בריה חדשה וקטן שגולד כמו
 שהיה בזה החודש שיצאו אבותינו ממ"ט
 שערי טמאה למ"ט שערי קדשה:

אגרא דכלה

רבי צבי אלימלך מדינוב זיע"א
 כ"ב ימים הראשונים של חודש ניסן
 נגזרים י"ב חודשי השנה
קבלנו דאומן הי"ב ימים הראשונים דניסן
 מי הקרבת הנשיאים, המה כח כללי
 לי"ב חודשי השנה, כל יום רומז לחדש שלם,
 פן שמענו מפקוד אדמו"ר הרב הקדוש
 מורנו הרמ"מ זצ"ל (מרימנוב), וזכי הראות
 יכולין להתבונן בכל יום איזה מארעות יהיה
 בחדש אשר הוא נגד היום ההוא:

שם משמואל

רבי שמואל מסוכטשוב זיע"א
 הימים שמראש חודש ניסן עד י' ניסן
 הם כנגד עשרת ימי תשובה | כפי
 שנטהרים בהם כך זוכים בפסח
עשרה ימים אלו הם כנגד עשירי וכו',
 ולעמת טהרת הלב ויחוד המעשה
 שבמים אלו זוכין אחר כך להארה אלקית
 בימי הפסח (ויקרא תרע"א):
ומזה למוד לאדם שיבין וישכיל בדעתו
 מה שחודש ניסן מבקש ממנו, שיתחדש
 בכל עניניו מחשבה דבור ומעשה כאלו הוא
 חדוש בריאה ולא תזכרנה הראשונות ולא
 תעלינה על לב (פרשת פקודי שנת תרפ"א):

רמתיים צופים

רבי שמואל משינובה זיע"א
 כל הטובות שיהיו עד ביאת הגואל גנוזות
 בחדש זה
כח הגדולות והטובות שהיה ושיהיה עד
 ביאת הגואל, הכל ניצוץ בחדש הזה
 : (תנא רבי אליהו - פרק ה):

בית אברהם

רבי אברהם מסלונים זיע"א
 מסגל לתקן את מחשבות ופגמי הראש
החדש הזה מסגל לתקן את הראש שלו,
 ואפלו אם ראשו ומחו מלאים
 מחשבות פגול של תאוות ומינות רח"ל, יכול
 להתחדש בחדש הזה ולהעשות ככריה חדשה.

תועלת לכל חודשי השנה

מי שמתחדש ומקבל על עצמו לעבד את
 ה' בחדש הזה מועיל לו לכל חודשי
 השנה:

שבת קדש

שם משמואל

רבי שמואל מסוכטשוב זיע"א
 דברי התעוררות על פני הלב מהבלי
 העולם והכנה לקליטת הקדשה ביום
 השבת
למוד לכל איש נלכב ליום השבת שאז
 הוא זמן השקאת כבוד ה' בלבבות
 בני ישראל וכו', צריכין על כל פנים להעביר
 את יצה"ר לשעתו עכ"פ, להפשיט את עצמו
 ממשכא דחויא, ולקבוע את כל רעיוניו בסדר
 קדשה והבדלה מטנופי דהאי עלמא ושבת
 יעשה כלו תורה (שמיני תרע"ד):

אוצרות גאוני הדורות

ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח (ט)
 (ז)

נתב סופר

רבי אברהם שמואל בנימין סופר זצ"ל
 ירידת האש על המזבח על ידי אהרן
 להורות שנתכפר עון העגל
פרש רש"י למה אפה בוש לכך נבחרת,
 ונראה לפרש כי הרמב"ן פרש שהיה
 אהרן בוש שהיה נראה לו קרני מזבח
 פגוני השור, פי היה חטאתו של עגל
 פגודו תמיד. והנה לקמן (פסוק כג) כתב
 רש"י שהיו ישראל צוחים למה לא ירד

להורות שנתכפר חטא זה נבחרת, שיירד
 אש על ידך ולא על ידי.

לקוטי מהר"ם שיק

רבי משה שיק זצ"ל
 נבחר אהרן להקריב על המזבח להורות
 שמועיל תשובה לרבים שחטאו
פרש רש"י, שהיה אהרן בוש לגשת,
 אמר לו משה למה אפה בוש,
 לכך נבחרת. ואמרתי הפונה, כי באמת
 קשה, אהרן שנעשה על ידו קטרוג על
 ישראל במעשה העגל, ואם פן היאך יתהפך

אש כל ימי המלואים, ואמר משה על ידי
 אהרן ירד.

ויש לומר הא דבאמת לא ירד על ידי
 משה שהיה גדול מאהרן, פי אם
 היה יורד על ידי משה לא היו יודעים כי
 נתכפר להם עון העגל אולי בזכות משה
 שאין בו מחטא העגל ירד, אבל כשיירד
 על ידי אהרן נתברר כי נתכפר להם חטא
 העגל.

והנה אהרן בוש מפני שכידו חטא עגל,
 ואמר לו משה 'קרב אל המזבח'
 פי לכך בשביל חטא העגל שיש בך, וכדי

אש מן השמים, ואם כן נתמעט בזה קדוש שמו ותרבו, דבשלמא כשעקר האש מן השמים תחלה מתר להוסיף מההדיוט.

וזה שאמר ויקריבו לפני ה' וקרא אש זרה, ולכן היה האש זרה פניו שהיה 'לפני ה' בעוד שלא ירד אש מן השמים, ולכן תלה הפתוב עקר החטא באש זרה.

ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר ה' לאמר בקרבי אקרב ועל פני כל העם אכבד וידם אהרן (י א)

מתת אלהים

רבי יעקב שמעון שבתאי סינגאליאה זצ"ל

גם על משה נאמר "וידם"

בעל הטורים הביא 'ב' במסרה, 'וידם אהרן', ו"וידם השמש" (יהושע י, יג). וכתב שהוא רמז למה שאמרה הגמ' בספא (כ"ט), שהמאורות לוקים על אב בית דין שמת, ובני אהרן היו אבות בתי דין.

עוד יש לכאר, בהקדים מה שאמרו הזקנים בימי יהושע, 'פני משה כפני חמה' (כ"ב עה). והנה ל'חמה' יש שלוש שמות. שמש, חמה, חרס. וכתב רבנו בחיי (דברים כח, כז), שנקראת 'שמש', 'על שם שהוא עבד משמש אצל קונו, ומתוך מעלת העבד תתפרסם מעלת האדון'.

ומצינו כי גם משה נקרא 'עבד', כמו שאמר עליו ה' "עבדי משה" (במדבר יב, ז). והנה, פאשר שלח עזא את ידו ואתו בארון ובגלל זה נענש ומת, נאמר "ויחר לדויד כי פרץ ה' פרץ בעזא ויקרא למקום ההוא פרץ עזא" (דה"א יג, יא). ולפי זה יש מקום לומר, שאף כאן היה ראוי שיחרה אפו של משה על מותם של בני אהרן, ולמרות זאת שתק.

ומעתה תבאר פונת המסרה, 'וידם אהרן', וכמו שאהרן שתק, כך גם 'וידם השמש', הוא משה. שאף הוא שתק על מות שני בני אהרן ולא תרה אפו. (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

זאת החיה אשר תאכלו (דברים יא ב)

אמרי ישראל

רבי ישראל מאיר גליק זצ"ל

אכילת בשר מתרת רק לעוסק בתורה

יש לומר כי התורה נקראת 'זאת', כמו שכתוב (דברים ד מד) 'זאת התורה וגו'',

המזבח קדם השחיטה, ואף דהקרנות היו שחיטתן בצפון, מכל מקום מה ענין מזבח לכאן, ולמה נאמר שקרב אל המזבח, הנה ליה לומר ויקרב אל צפון, ובפרט למאן דאמר דכל עזרה קרויה צפון, אם כן אין ענין מזבח לכאן, המזבח לא שייך רק לענין הקרבה אחרי השחיטה לא קדם השחיטה.

אך נראה דכבר כתבנו בחבורי זה בכמה מקומות בשם המפורשים ו"ל ובראשם האלשיף ו"ל, דעקר הקרבן היה ראוי להיות לאדם החוטא בעצמו להיות נשחט ונשרף, רק הקב"ה ברב רחמיו חס עליו ומקבל קרבן תחתיו, ולכך על כל פנים צריך האדם לכנו בעת הבאת קרבנו כי לו היה ראוי לעשות כן, ומקבל על עצמו מסירת הנפש שימסר הוא נפשו עבור הש"ת.

ולכך טרם הקרבתו את הקרבן צריך לקרב את עצמו אל המזבח, להראות שהוא חפץ להיות קרבן וראוי להיות נקרב, ולכך אמר ויקרב אל המזבח להראות שהוא ראוי להיות קרבן נשרף על המזבח, וכיון שקבל על עצמו כך אחר כך וישחט את עגל החטא.

ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחבתו ויתנו בהן אש ושימו עליה קטרת ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צנה אתם (י א)

תורת הרא"ם

רבי אלכסנדר סנדר מרגליות זצ"ל

הוספת אש של הדיוט לאחר ירידת האש

מהשמים

מלת 'לפני' צריך דקדוק קצת. ועוד נסביר קצת מה היה הענין גדול כל כך, ואם לא צנה ה' להקריב הקריבו בדרך נדבה. ועוד מלשון המקרא משמע שהחטא לא היה על הקרבת הקטרת, דאם כן הנה ליה למימר קטרת זרה, ומדקאמר 'אש זרה' שמע מנה שעקר חטא היה על האש, מאי ההפסד כל כך מן האש, ומפרש מצינו במזבח החיצון שאמרו תו"ל (עירובין 30). אף שאש יורד מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט ואין בזה חלול ה', ואם כן למה היה עקר החטא מן האש.

ונראה לאמר אף שהרשה הקדוש ברוך הוא להביא אש מן ההדיוט, הינו אחר שהיה אש רבוצה מן השמים מתר להוסיף מן ההדיוט, מה שאין כן הם הקריבו האש 'לפני ה'', כלומר קדם שירד

הוא לסנגור להקריב קרבנות לכפר על ישראל, ויש לומר דמשום טעם זה היה אהרן בוש.

אבל משה אמר לו 'למה אתה בוש לכך נבחרת', הינו כי איתא בגמרא (ע"ז ד) לא היה ישראל ראויים לאותו מעשה העגל רק פדי להורות תשובה לרבים, להורות שמועיל תשובה גם לרבים שחטאו.

לזאת אמר לו משה כי 'לכך נבחרת' לאותו עון פדי להורות תשובה לרבים, ואם כן הרי דאין לה להיות בוש מלהקריב, פדי שיראו שנתקבל הקרבן, ומכפר לישראל על ידך ולא היית קטגור ח"ו.

ועשה את חטאתך ואת עלתך וכפר בעדך וכעד העם ועשה את קרבן העם וכפר בעדם

(ז ט)

חנן סופר

רבי שמואל ארנפלד זצ"ל

כפרת אהרן על שלא הוכיח את העם לחלל ממעשה העגל

יש לדקדק הרי כבר אמר שיכפר 'בעדו וכעד העם', ולמה חזר לומר 'ועשה את קרבן העם וכפר בעדם'.

ואפשר לפרש, דהנה אצל עון העגל שגה אהרן בשמים, האחד שעל ידי פעלתו נעשה העגל, ושנית שאולי על ידי שהיה מוכיח את העם היו גדלים לעשותו, ושתי חטאים אלו היו באהרן גופא, לכד מחטאם של ישראל בפשיטות שעבדו לעגל הזקב.

וזהו שאמר וכפר בעדך וכעד העם, פרוש רמז לשתי הענינים הנזכרים, האחד 'בעדך' שעשית העגל בפעל, ושנית 'בעד העם', שאולי על ידי תוכחתך אתה, היו נמנעים מלעשותו, ועוד מלבד זאת עשה את קרבן העם וכפר בעדם על חטאתם הם אשר עבדו לעבודה זרה, ורמנא לצלן.

ויקרב אהרן אל המזבח וישחט את עגל החטאת אשר לו (ט ט)

אמרי שפר

רבי שלמה קלוגר זצ"ל

הגשת אהרן אל המזבח קדם שחיטת הקרבן להראות שהוא חפץ להיות קרבן

ויש לדקדק מדוע קרב אהרן אל המזבח קדם ששחט, מה היה עושה אצל

בדרך רמז מפסוק זה וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם, וענן ברש"י ויברכם ברכת פהנים, יברכה יאר ישא עכ"ל.

והנה פתיב 'ידו' חסר יו"ד, והקרי הוא 'ידיו' מלא יו"ד, ענן שם במסורה, ואם כן ניכל לאמר דאותן שסוכרים דמחבי לגע גודל של זמין בגודל של שמאל בשעת ברכת פהנים, משום דדורשים רמזו של הקרי והפתיב, שקרינו 'ידיו', וכתוב 'ידו' דמשמע ידו אחת, וקרינו 'ידיו' דמשמע שתי הידים, על כן עצה לזה לגע גודל של זמין בגודל של שמאל ולחברם, ואז נמצא דשתי הידים הם אחת, ומקנים שפיר הקרי והפתיב וישא אהרן את ידו, דהם כיד אחת פנין שמחברים זה לזה, ובאמת הם שתי הידים, על כן גלה לן הקרא דבשעת ברכת פהנים צריך להיות השתי הידים כיד אחת, דהינו לגע הגודלין זה בזה ולחברם.

ומאן דסובר שלא לחבר את שתי הידים ולא לגע שני גודליו זה בזה, סבירא ליה דאזולין בטר הקרי לכו, דהא קרינו בפסוק 'ידיו' דהינו שתי ידים, ואם הם מחברים הוי רק יד אחת, כן היה נראה לעניות דעתו בדרך רמז ודרש.

הר צבי

רבי צבי פסח פראנק זצ"ל

כון אהרן מלכו לברך את ישראל ברכת כהנים

ברש"י כתב: ויברכם ברכת פהנים, יברכה יאר ישא בשפתי חכמים הקשה, מכיין דאמר 'ברכת פהנים' למה צריך לפרש סדר הברכה הידועה לכל. עוד יש לדקדק במה שאנו אומרים 'ברכנו בברכה המשלשת בתורה הכתובה על ידי משה עבדך האמונה מפי אהרן ובניו פהנים', דמה צריך להזכיר 'האמונה מפי אהרן' ולמה לא סגי ליה הכתובה בתורה.

ואולי יש לומר דכאן עדין לא נתנה ברכת פהנים, אלא שאהרן כון מלבו וברכם בברכת פהנים, ואחר כך הסכים גם הקב"ה וצוה לברך את ישראל באותן ברכות שברכם אהרן מדעתו, לכן אנו אומרים 'האמונה מפי אהרן', לרמז שאהרן חדש ברכה זו מדעתו, ושפיר איצטרך ליה לרש"י לומר ברכת פהנים, דהא עדין לא נצטוו לברך את ישראל, אלא שאהרן חדש מדעתו את הברכות, וזהו שמחדש רש"י שאהרן ברכם ברכת

בני ראובן

רבי מימון אבן זצ"ל

האוכל שרצים מכטל קל וחמר

יש להבין, מה ענין יציאת מצרים לאסור אכילת שרצים. ויובן בהקדים את דברי המדרש (ילקוט רמז כה), 'שאל אליהו את רבי נהוראי, מפני מה ברא הקדוש ברוך הוא שרצים ורמשים? אמר לו, לצורך נבראו. שבשעה שהבריות חוטאים, הקדוש ברוך הוא מביט בהן ואומר, ומה אלו שלא נבראו לצורך הריני מקימן, אלו שנבראו לצורך על אחת כמה וכמה'.

עוד יש להקדים את דברי המדרש (ילקוט רמז רלו), כי בזמן שישאל היו בתוך היס, בא השטן לקטרג על ישראל ואמר, 'רבונו של עולם, לא עבדו ישראל עבודה זרה במצרים?', ואתה עושה להם נסים'.

ולפי זה, פנין שישאל עבדו ע"ז במצרים, א"כ ודאי שלא היו ראויים להגאל קדם הזמן, ואדרבה חיבים מיתה, ומדוע נגאלו, אלא שמחמת שה' הביט בשרצים ועשה ק"ו ומה אלו שלא נבראו לצורך הריני מקימן אלו שנבראו לצורך על אחת כמה וכמה', לפיכך נגאלו.

ומעתה זהו שאמר הכתוב, "ולא תטמאו את נפשתיכם בכל השרץ הרמש על הארץ", שהרי אם תטמאו את נפשתיכם ע"י שתאכלו אותם, נמצא שיש בשרצים צרף, וממילא בטל הק"ו שעושה ה' כדי להציל את ישראל באשר הם חוטאים. וזהו שהמשיך הכתוב, "כי אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים", שבגלל הק"ו הוצאתי אתכם מארץ מצרים, למרות שלא הייתם ראויים להגאל. (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

• מצוות הפרשה •

ברכת פהנים

חתן ישעיה

רבי ישראל אברהם אלטר לנדא זצ"ל

נייעת אצבעות אגודלים זו כזו

וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם (ט כב). ונראה לפרש דהנה איתא פלוגתא אם מחבי לגע הגודליו של יד זמין כיד שמאל בשעת ברכת פהנים, או לא יהיו מחברים יחד, ונראה לעניות דעתי

רמז מי שיש בו תורה יאכל בשר, ואמר חז"ל (פסחים ט:): העוסק בתורה מתר לאכל בשר וכנ"ל. או נאמר, מי שמכין באכילת בשר כדי שיהיה לו כח ללמד תורה ואוכל לשם שמים.

את הגמל כי מעלה גרה הוא ופרסה איננו מפרים טמא הוא לכם (יא ד)

פני דוד

רבי חיים יוסף דוד אבולאי זצ"ל - החיד"א

למוד זכות אף על הרשע

ראיתי להרב כלי יקר שדקדק דהנה ליה לומר הסבה שהוא טמא ברישא, לא סימן טהרה שבו. ופרש דהסימן טהרה מוסף טמאה שהוא רוצה לגנב דעת הבריות, והגמל מכסה טלפיו, והחזיר פושטן, והצבוע הוא יותר מהרשע, והאריך בזה, והוא מוסר נאה ודקדוק אמתי. ואפשר שרמז הכתוב בזה, דהגם שאדם אחד נראה כרשע, עם כל זה תמיד נבקש צד זכות שבו ולא נפתח בגנות.

ואת השפן כי מעלה גרה הוא ופרסה לא מפרים טמא הוא לכם (יא ה)

חדושי מהרי"ל דיסקין

רבי משה יהושע יהודה ליב דיסקין זצ"ל

השפן אסור באכילה אף שמפרים פרסה בגדלו

דקדק קושית השנויים, כי גבי גמל כתיב 'איננו מפרים', ואצל שפן 'פרסה לא מפרים', ואצל הארנבת 'לא מפרים'. ותרץ, דהנה הא דמפרים פרסה צריך להיות נחלק יפה, השפן טבעו בעת שיתגדל ברבות הימים נתחלק יותר הפרסה מאשר בתחלה אכל לא פלו, והנה אמנא דיהיה כשר כמו דאמרינו גבי דגים אצל סנפיר וקשקשת, על זה אמר הפתוב דבאמת כאן גבי שפן הגם שיתחלק יותר אכל ופרסה לא מפרים פלו, ואינו מועיל מה שנתחלק מקצת.

כי אני ה' אלהיכם והתקדשתם והייתם קדשים כי קדוש אני ולא תטמאו את נפשתיכם בכל השרץ הרמש על הארץ: כי אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים והייתם קדשים כי קדוש אני

(יא מד-מה)

סמך להא דמבאר בפרק ז' דתמיד (מ"ב) דבשעת נשיאת פנים היו עולין במעלות האולם, ובגבולין נמי עולין לנשיאת פנים על הדוכן, דהרי אחרי נשיאות פנים כתיב 'וירד', ואין לחוש משום דלא יעמד במקום גבוה ויתפלל, תדא דמקף מחצות והוי רשות לעצמו כמו עליה, ועוד דלהשמיע לרבים מתר (שור"ע אור"ח סי' צ ס"א).

משיב דבר

רבי נפתלי צבי יהודה פרלין זצ"ל

אסור הסחת דעת בשעת ברכת כהנים

ישא אהרן את ידו אל העם ויברכם. והכתיב 'ידו', ובדאי יש פוננה בזה. וגם לשון 'אל העם' אינו מדויק, ויותר היה ראוי לכתב 'על העם', ועין מה שכתב רבנו בחיי.

ונראה דקדם שנשא פפיו הרים אהרן ידו אחת אל העם שיכוננו לברכתו, שהרי לא ידעו מזה שמוכן לברך אותם, ומזה למדו בירושלמי מגלה (פ"ד ה"ח) והוכא בשלחן ערוך (אור"ח סי' קכח סכ"ג) דאסור לישראל המתברכים להסיח דעת בשעת ברכת כהנים, ולא ידענו מנלן דהמתברך צריך לכונן ולשמע הברכה, אלא מהאי קרא דהכתיב 'ידו' משמעו שהראה להעם בידו אחת שיכוננו דעתם למה שיקברו, ואחר כך הקרי 'ידיו' שנשא פפיו וברך.

(ח"ב סי' צא)

ישא אהרן את ידו אל העם ויברכם. קשה, תבות 'את' מיתר, שהיה די שיאמר 'ישא אהרן ידיו אל העם'. אלא אפשר לומר שליכא מידי דלא רמזו משה באורייתא, מאחר דקימא לן (אור"ח סי' קכח ט"ט) דצריכים הכהנים להתפלל קדם הדוכן, ותפלה מכנה בשם נשיאת פנים, כמו 'אפרש פפי' (שמות ט כט), 'משאת פפי' (תהילים קמא ב), 'ובפרשכם פפיכם' (ישעיה א ט), משום הכי רמזה תורה שגם אהרן קדם ברכת כהנים התפלל תפלת 'יהי רצון', וזהו ישא אהרן את ידו, תדא כפשוטו לנשיאת פנים וברכת כהנים, וגם נשיאת פנים לתפלה.

תורת יחיאל

רבי עמיבא יוסף שלזינגר זצ"ל

מתאנה הקב"ה לברכת כהנים

ישא אהרן את ידו אל העם ויברכם. ראשי תבות 'אנה', וזה שאמרו בגמרא (סוטה ל:ח) שהקב"ה מתאנה לברכת כהנים.

מקרא מפרש

רבי יצחק יהודה טרוינק זצ"ל

ברכת כהנים על הדוכן

וירד מעשת החטאת (ט כב). נראה לי מכאן

כהנים, ואף שעדין לא נתנה ברכת כהנים ברכם אהרן מדעתו בשלשת פסוקים אלו שבברכת כהנים.

דובר שלום

רבי יצחק אליהו לנדא זצ"ל

נצטוו הכהנים לברך את ישראל בזכות אהרן

אשר קדשנו וכו' וצונו וכו' באהבה. שנוי נסח הברכה מכל ברכות המצוות שמברכים 'אשר קדשנו במצותיו', וכאן לא הזכיר מלת 'במצותיו'. הפונה על פי דאיתא בילקוט (רמז תקנב), 'ישא אהרן את ידו אל העם ויברכם' באותה שעה זכה בנשיאת פנים לו ולדורותיו עד שיחיו המתים.

הרי דפעם ראשון שברך אהרן ברכת כהנים לא היה מצד המצוה רק מעצמו, ובשכר זה זכה לנשיאת פנים, לכן אין מברכין על זה 'במצותיו' דהמצוה נצטוו אחרי זה ברכות אהרן, לכן מיחסים הברכה לקדשתו של אהרן שברך בלא מצוה, ועל ידי זה נצטוו אחרי זה למצוה.

מקרי דרדקי

רבי הלל ליכטנשטיין זצ"ל

תפלת כהנים קדם נשיאת פניהם

מעשי צדיקים

ולא מגלים הטעם עד י"ב חדש שתתפשט גזרתו, דילמא איפא דלא סבירא ליה לטעמא ואתי לזלזולי ביה, כך כתוב שם בגמרא, זה אשר רמז לו, 'כי טובים דדיך מינו', ולמה תחפש טעמים. (שו"ת תירוש ויזרה)

הוא אשר דבר ה' לאמר בקרבי אקדש ועל פני כל העם אכבד נידם אהרן (י ג)

ספר הרה"ק רבי יצחק מבוהוש זיע"א, על פטירת זקנו הרה"ק רבי דוד מבוהוש זיע"א הבן השני מחמשת בניו של הרבי הראשון מבוהוש, הרה"ק רבי יצחק פרידמן זיע"א, שהסתלק על פני אביו בה' שבט תרמ"ט.

פחצר בוהוש היו אותה עת שני גבאים, ר' אברהם חיים ור' אברהם מרדכי סאריף ע"ה, חמיו של הרב בעל באר

ש'תו ושכרו דודים', זה נדב ואביהוא וכו'.

הם בקשו טעמים לעבודה, וזה אשר אמרו עליהם תז"ל, 'שתויי יין נכנסו', וזה 'ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אתם', שהם לא נכנסו רק מחמת הצווי של הקדוש ברוך בלבד.

בעיני היה הדבר לפלא, כי באותה שבת בבקר למדתי על הסדר שלי במשניות עבודה זרה (פ"ב מה'), 'שאל רבי ישמעאל את רבי יהושע וכו' מפני מה אסרו גבינות עכו"ם וכו', השיאו לדבר אחר, אמר לו ישמעאל אחי, היאך אתה קורא, כי טובים דדיך מינו'.

המפרשים תמהו בדברי הגמרא, מה שיך הפסוק לשאלתו, אך לדברי הרבי התפרש לי הדבר היטב, הוא לא רצה להגיד טעמו של דבר מפני שעדין לא עברו י"ב חדש משנגזרה גזרה זו,

ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחמתו ויתנו בהן אש וישימו עליה קטרת ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אתם (י א)

ברש"י (פסוק ב), רבי ישמעאל אומר שתויי יין נכנסו למקדש.

פתב רבי צבי יחזקאל מיכלזון זצ"ל ה"ד, בליל שבת קדש פרשת שמייני שמעתי מפי מורי ורבי הרה"ק הש"פ אמת זיע"א בחדרו בקדש פנימה, על הא ד'שתויי יין נכנסו למקדש', דאין הפונה חלילה שש'תו לשכרה, רק הפונה לטעמי התורה המכנים 'יניה של תורה'.

אהבת האדם להשם יתברך צריכה להיות בשעה שאינו מבין הטעם, ואז יעשה מצד המצוה, אשר קדשנו במצותיו, כנאמר (שיר השירים א ב) 'כי טובים דדיך מינו', הינו נעימות ידידות אהבת דודים להש"ת, טובה יותר מיניה של תורה, וכו' איתא בהדיא במדרש רבה (נשא יג ב)

חיים מרדכי מניאמץ זצ"ל, שהיה קשור בעבודות אהבה לאותו רבי דוד.

אחר שהסתלק, עמד אותו גבאי סמוך למטת הנפטר והרבה בכי תמוררים, כל הנסיונות להרגיעו, עלו בתוהו, כשנכנס הרבי מבוהוש להפרד מהנפטר, בקוש שיוציאוהו מהחדר כי הוא מפריע לו, "אני צריך לברך ברפת דין האמת עם הנגון של 'שלוש עליכם'", אמר.

כל שבעת ימי האבלות בא קהל המונים לנחמו, אך הרבי לא דבר מאומה, ביום האחרון פתח ואמר שני דברים, "כשאדם מקבל מחברו פקדון לשמר, ומחזירו לאחר זמן באותו מצב שקבלו הרי הוא שומר נאמן והמפקיד צריך להוקיר לו טובה טובה על כך.

על אחת כמה וכמה כשהשומר מחזיר פקדון יותר נאה ויפה, הרי שהמפקיד חיב לו הכרת הטוב. אחר סיום והתבטא, "אני מחזיר את הפקדון הרבה יותר יפה ממה שקבלתי".

אחר אמר, "ידוע שהעולם הזה כולל מארבעה יסודות ומדרגות כלליים, שהם דומם צומח חי ומדבר, המציאות היא שאם שלושה מהיסודות באים לידי שבייה, הם יורדים ממדרגתם הראשונה, כך הוא בצומח, חי, ומדבר.

בעת שהמדבר נשבר, הינו שמת ונפטר מן העולם, נטלת ממנו מדרגת מדבר והוא נשאר בחינת דומם, וכן כששוחטים בעל חי או קוצרים הצומח, כלם יורדים ממדרגתם ובאים לבחינת דומם, מה שאין כן בדבר דומם, גם כששוכרים אותו הוא נשאר במדרגת 'דומם' ולא חל בו שנוי.

בזה משבחת התורה הקדושה את אהרן הכהן ע"ה, גם אחרי שעבר עליו שבר כה גדול, שנטלו ממנו שני בניו הצדיקים נדב ואביהוא, לא נגרם בו רשם ושנוי ולא נפר עליו כלום מאשר עבר עליו, זהו 'יודם אהרן', אהרן הכהן נשאר במצבו כמו בחינת דומם גם לפני מיתת בניו וגם אחרי. (נר ישראל)

ואת טעיר החטאת דרש דניש משה והנה טרף ויקנף על אלעזר ועל איתמר בני אהרן הנותרים (י טז)

ספר הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב זיע"א. חותנו של אחד האברכים שהיה מקשר בלב ונפש לזקנו הרה"ק

רבי שלום שכנא מפראהביטש זיע"א, היה חסיד של זקנו של רבי שלום שכנא, הרה"ק רבי נחום מטשורנוביל זיע"א.

פעם חלתה אשת האברך והיתה במצב קשה, והחתן נשלח על ידי חותנו אל הרה"ק מטשורנוביל שיתפלל בעדה, אך רבי נחום מאן לברך את החולה, והורה לאברך שילך אל הרבי שלו רבי שלום שכנא, והוא אשר ישפיע עבורה ישועה.

הלך האברך לרבי שלום שכנא ומצאו שכבר עלה על יצועו, אך מחמת פקוח נפש הקיצו, כעס עליו רבי שלום שכנא, שפך עליו בוז וקלון ואמר שהוא עז פנים, אחר קרא לאברך הנבון ואמר, "הסר דאגה מלבי, כי היא יצאה מכלל סכנה".

כשתודע הדבר לרבי מטשורנוביל, השתומם ואמר, "זו היא דרך שלא ידעתי, לבטל דינים עם דינים, ראיתי ששורה דינים על החולה, ומה עוד שהיה זה בימי ביו המצרים, עת השראת הדינים, ולא מצאתי דרך לבטל את הדינים.

ואלו רבי שלום שכנא באמצעות הפעם שעורה, בטל את הדינים מעל החולה, הוא מצא דרך חדשה לבטל דינים בזמן השראת דינים, בכך שעורר דינים". (תפארת אדם)

ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא וטסע טסע פרסה והוא גרה לא יגר טמא הוא לכם (יא ז) **עובדא** הוה באחד מחסידי סאטמר בשם ר' מאיר חיים שטרן ע"ה מעיר סאטמר, שנוכדיו שגרו ברומניה, נסעו לסאטמר לצקת מים על ידי הרה"ק רבי יואל מטשטאמר זיע"א ולמדו בישיבתו שבהונגריה.

בעת שגזרה ממשלת הונגריה שכל אזרחי רומניה יחזרו לארצם, התנעץ ר' מאיר חיים עם רבי יואל האם יחזרו וכדיו לרומניה, או מוטב שישארו בסאטמר בצורה לא חקית.

הוא עצמו צדד שנוכדיו ישארו בסאטמר, כי המצב ברומניה אותה שעה היה קשה הרבה יותר מבהונגריה, אולם רבי יואל רוח אחרת היתה אתו, וזרז את התלמידים שיחזרו לרומניה, הגם שבאותה עת נתנה רומניה רשות לצבא הגרמני לעבר דרך ארצם בדרךם לגבול רוסיה, ואכן כשעברו הגרמנים ברומניה, סבלו מהם היהודים והם זרעו מרד בלבם להשאר ברומניה.

אמנם רבי יואל אמר שהרומנים לא יתנו לגרמנים להשאר בארצם, רק הרשו

להם לעבר בארצם ותו לא, כי רומניה לא תמכר את יהודיה לגרמניה, רבי יואל הוסיף ואמר כי לולי האחריות שיש לו כלפי הקהלה ותלמידי הישיבה, היה גם הוא עוזב את סאטמר ונוסע להשתקע ברומניה.

רמז נחמד היה בפי הרבי על הדבר, כתוב 'ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא ושסע שסע פרסה והוא גרה לא יגר', את ממשלת רומניה נוכל לדמות לחזיר, כי במדתם ובהתנהגותם דומים הרומנים לחזיר, אומרים הב הב, ובקול יכולים לשחדם.

אך ש'מפריס פרסה', דהינו שהיא נותנת רשות לגרמנים לפרס פרסה ולעבר דרך ארצם, אבל 'גרה לא יגר', לא יתנו להם להשאר ולגור בארצם, לכו עדיף שנוכדיו יחזרו לביתם שברומניה. עשו התלמידים כדבריו ויחזרו לביתם בעיר טומש'ווער שברומניה, וזכו להנצל ממארעות המלחמה. (מוטיען של ישראל)

וכל השרץ השרץ על הארץ טקץ הוא לא יאכל (יא מא)

בעת שעבר ראב"ד ג'רנא רבי יוסף גרבי זצ"ל בשוק העיר ג'רנא, חלף בדרכו סמוך לבאר המים הקרובה ומלא ממימיה כד מים לשתייה, קדם ששטה הוריד מעל ראשו את המצנפת, הניחה על פי הפד, ושטה דרפה מחשש להכשל באסור תולעים.

אחרי עמד ערל שהמתין לתורו לשנות, כשראה את זהירות הרב צעק עליו ואמר, "אם רצונך לשנות ללא סנון כמו כלם, טוב, אם לאו עזב את הפד ותן לי לשנות לפניך ואל תעכב אותי".

רבי יוסף לא התפעל מצעקותיו, והגיש לערבי את הפד, הוא החל לשנות בלא סנון, ולפתע הרגיש בבהלה כי גוף זר נכנס לפיו, מיד פלט לארץ בבהלה את המים שהיו בפיו, ומצא שהיה זה חרק שהיה במים ונכנס לפיו. הוא הודה לרב ובקש את סליחתו, הצדיקו על הצרך בסנון המים, ונתן לרבי יוסף שיםלא יסגן וישטה, ונעשה קדוש ה'. (מלני תרשיט)

כי אני ה' אלסיכם והתקדשתם והייתם קדשים כי קדוש אני ולא תטמאו את נפשתיכם בכל השרץ הרמש על הארץ (יא מד)

במהלך אחד משעוריו בחמש רש"י שלמד בארץ ישראל, פתח הרה"ק השפיע חיים זיע"א וספר, "הייתי במחנות בשואה, אך טרפות סרבתי לאכל. הגעתי לאושוויץ

בבקר קדם התפלה הלכתי בפרוודור לעשן המקטרת, ושמעתי את אשת בעל הבית בוכה ומייללת כמו על מת, שאלתי בבהלה לפשר הבכי, ואמרה "איך לא אבכה, כי השם יתברך זכני שישכחן הרבי בצל קורתי, וכעת נעשה סבה לרעה שאכל הרבי טרפות בסבתי."

הלכתי לישן ושכחתי להזהיר את המשרת שבצדי הכירה עומדת קדורה ובה מאכל טרפה, אותו בשלנו עבור שר אחד שלן בביתי, השר לא בא לאכל וחסבתי שקדורתי נותרה בשלמותה, אך כעת ראיתי שהתחלפו הקדורות, נתנו הטרפות לרבי, והכשרה נשארה במקומה."

כששמעתי זאת נפל עלי פחד עד שארכבתי דא לדא נקשיו, והלכתי למשרת של הרבי, שאל המשרת, מהו הפחד הגדול המשוך על פניך, וספרתי לו הסבה הרעה, שחק עלי המשרת ואמר, "שוטה, וכי אין אתה יודע ומכיר קדשת רבנו, איך תאמין שיאנה לצדיק עון כזה".

הולכי אותי המשרת לחדרו, והראה לי שהקדורה מלאה ולא נחסר ממנה טפה, אמרתי אפשר שטעם מעט חלילה, ואמר, "תאמין לי שכן הנה, ערכתי לו את השלחן ונטל ידיו וברך המוציא, אחר לקח כף ושאב מעט מהמרק, הסתכל שתי פעמים ואמר, "אין רצוני לאכל את המרק".

אמרתי, "אפשר שיאכל כבודו את הבשר, כי לא אכלתם כל היום כי אם שתי כוסות תה", והוא שחק ואמר, "גם לא את הבשר", אחר אמר לי, "גם אתה לא תאכל מזה", לקחתי ממנו ופשכתי בתוך הקדורה, והנה אתה רואה בחוש שלא נחסר אפלו טפה."

אחרי כן שאלו החסידים הגדולים את פיו הקדוש, מאין ידע בהסתכלות בכף שזה טרפה, ודרכו בקדש היתה להלביש כל המופתים בלבוש הטבע מצד מהותו, הצנע לכת בתכלית, אמר להם כמדמה לי שאתם סוברים שזהו מופת השגת הרוחניות, לא כן הוא הענין.

המחשבה הנופלת לאדם פתאום, איננה לחנם, בעת שלקחתי הכף בגדי, נפל במחשבתי דין מעניני הטרפות, לכן לא רציתי לאכל מזה. המשכיל יבין שאף אם כדבריו כן הוא, דבר גדול הוא יותר מאשר הנה בעצמו מבין שהוא טרפה, כי נראה מן עד כמה הרבי חשוב וחיבי בשמי מרומם. (סיפורים נראים)

קדשתי על הפת ומצאתי מים לטל את ידי, וישבתי לאכל סעודת שבת קדש, ראיתי בחוש כי יש אלקים בארץ, והצדקתי את עצמי גם בעיני האנשים מסביב שלחצו עלי לפני כן שלא אתנזר ממאכלי המטבח של הרשעים, כי לא רציתי לאכל טרפות.

אז קבלתי על עצמי מחדש כי יהיה מה שיהיה, בשום אופן לא אכל טרפה, במיוחד כשהקב"ה מזמון לי מאכלים, כל השנה שהייתי עצור אצל הנאצים ימ"ש, לא אכלתי טרפות למרות כל אשר עבר עלי במחנות, ואפלו ללא חלול שבת.

שמרו אותי משמים, ואף אחד מהרשעים לא ידע מי אני, כמה פעמים כבר הייתי כפסע בין החיים והמות, רצו להכחיד אותי, וראיתי בחוש שהקב"ה מגן ומציל את שומרי התורה ולומדיה, ואני אף זכות אבות הגנה עלי.

הוסיף וספר אחד ממקרביו כי לא רק באושוויץ, לארץ כל תקופת השעבוד אצל הנאצים ימ"ש התנזר הרבי ממאכלים לא פשרים מכל סוג שהוא, רק בנוגע לחלב חכו בדעתו והסכים בתחלה לשתות חלב נקי שאין בו תערובת פלשהי, אך לבסוף חזר בו גם מזה.

אימתי חזר בו, באחד הימים צבה בטנו, תופעה אפיינית לאנשים הסובלים מרעב נפוחי כפון, ושמע שהאנשים מסביב מתלחשים שקצו קרב, מיד אמר לנפשו, "אם בין כה וכה הולך אנכי, למה לי לשתות דוקא עכשו חלב שלא נחלב על ידי ישראל פשר", וחדל מלשתות. כעבר ימים ספורים התאושש והבריא, הגפיות נעלמה מגופו כליל, אך הוא לא הסכים שוב להזדקק לשתית החלב. (לפני האט)

להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל (יא מז)

זכיתי להצטרף לנסיעה עם הרה"ק רבי דובנער מליובאוויטש זיע"א, והגענו לעיר קריסלאווע ביה התאכסנו בבית החסיד המפרסם רבי ישעיהו קריסלאווער, בעת שהוא לא היה בביתו.

בלילה דרש הרבי באריכות עד אחר חצות, ומפאת השעה המאחרת, לא המתינה אשת הבעל הבית שהרבי יסעד את לבו, ועלתה על יצועה כשהיא מצוה על המשרת שיגיש לרבי את סעודת הערב.

בערב שבת קדש בשעה עשר בבקר, ומיד כשיירדנו מהרכבת דחקו בנו בכח ובאכזריות להכנס אל תוך המחנה.

אחרי בואנו חלקו אכל לאנשים שנבחרו ככשירים לעבודה, היה זה מאכל בשרי לארוחת בקר והכל נדחקו לקבל מנה זו, המריצו אותי שגם אני אבוא לאכל מחלקה זו, אך הגבתי שבשום אופן לא אכל טרפות אצל רשע זה, שלקח ממני את כל אשר לי.

צמתי כל אותו יום ששי ולא בא מאומה אל פי ובערב הייתי רעב ותשוש מאד, למחרת ביום שבת קדש שמעתי שצועקים ומכריזים שיבואו לאכל, אך אני לא הלכתי וישבתי מכנס בתוך עצמי.

משהתרוקן הצריף ואיש לא נשאר במקום, פרצתי בבכי ונחלי דמעות נפתחו מעיני, למרות שלא נהגתי לבכות כי קבלתי על עצמי לקבל באהבה כל מה שקורה כאשר צונו ה', באותו יום שבת פרצתי בבכי ואמרתי, "רבונו של עולם, נשארתי לבדי חסר כל, הכל לקחת ממני ונתרתי עירי ויחוי, האם עוד אלו לאכל טרפות, אינני רוצה לאכל טרפה ואינני אוכל".

בעוד אני יושב ומדבר לעצמי, נכנס אל הצריף יהודי מבהל, נגש אלי ישירות כשהוא שואל, "האם הנכם הרב מקלויזנבורג", נבהלתי מעצם השאלה, כי את הרבנים וכלי הקדש נהגו הרוצחים להוביל ראשונה אל הכבשון, אבל תוך כדי דבור בא אלי יהודי נוסף וקורא לעברי, "הנך מחיב לגשת מיד, סמוך לדלת עומד מישוה וממתין לך".

חששתי מאד אולי זה קאפו או אחר, אך לא נותרה בפני בררה כי אם לגשת אל הדלת, מאחר ולא היתה אפשרות להמלט או להתחבא.

בדלת ראיתי לפני יהודי מבגד ששאל אותי במלים האלה, "האם הרבי מקשאנוב היה דודך", ואני עומד ומשתומם מהיכן ידע איש זה אודותי, אני שרוי פה במחנה אושוויץ, ומהיכן ידע שהרה"ק רבי דוד מקשאנוב זיע"א היה דודי.

השבתי מיניה וביה, "אמת הדבר, הרב מקשאנוב היה דודי", הוא מהר והושיט לי כפר לחם וצלוחית מלאה רבה באמרו, "הבאתי שיהיה לך מה לאכל, הבאתי שתשביע את נפשך", כהרף עין נעלם האיש המסתורי והסתלק, ושוב לא ראיתי עוד.

פרשת שמיני

ולא ידום

שלי? הידעתם אותו?

עוז בנפשו והרים את כל בני החבורה לריקוד חסידי נלהב המרים את הגוף ואת הנפש טפח ויותר מעל הקרקע. הוא פתח לשיר את אחד משירי ההקפות של חצר בית גור, אחז בידי האברכים הנוספים, והחלו מרקדים.

תחילה ישב הבית ישראל מכונס בתוך עצמו ולא הגיב כלום. הרבי שילב ידיו בחזקה על לוח ליבו, כשעיניו עצומות, מפליגות הרחק. אך החסידים לא ויתרו והמשיכו לרקוד. כחלוף מספר דקות שנראו ארוכות כנצח התגבר הבית ישראל כארי, קם ממקומו בעוז, והצטרף לריקוד שלא פסק...

לימים, כאשר נמוגו ענני העשן מעל משרפות מחנה ההשמדה אושביץ, התברר כי באותם רגעים ממש נחרץ הגורל על לייבל הי"ד ועל אמו הרבנית הי"ד להוליכם ממחנה ברגן בלזן בגרמניה אל גיא ההריגה באושביץ...

חודשים ספורים לפני פרוץ מרד גטו וורשא אספו הגרמנים ימ"ש את כל יהודי הגטו שהיו ברשותם 'פספורטים' של מדינות זרות ושיכנו אותם יחד בתוך הכלא הוורשאי הנודע לשמצה 'פאוויאק'. אלו שהיו בידם פספורטים של מדינת פולין עדיין נותרו בגטו, ואילו הנתינים הזרים קובצו יחדיו אל תוך כתלי הכלא.

בשלב מסוים הסיעו הגרמנים את כל בעלי הפספורטים הזרים אל מחנה 'ברגן בלזן' בגרמניה, שם שוכנו באגף מיוחד, כשהתוכנית הגרמנית הרשמית הייתה להשתמש בהם לצורך חילופי שבויים. את הנתינים הזרים הם יעבירו לממשלות הזרות תמורת שחרורם של שבויים גרמניים שנתפסו בשדה הקרב.

בין הבאים אל אגף זה שבמחנה 'ברגן בלזן' היה הבחור לייבל אלתר, בנו של הרבי, יחד עם אמו הרבנית הצדקנית מרת חיה שרה ע"ה, בתו של הגאון רבי יעקב מאיר בידרמן, חתנו של הרה"ק השפת אמת. כך גם היו באגף זה עוד יהודים עשירים ונכבדים מוורשה שהצליחו להשיג פספורטים זרים בפרוטקציה ובכסף רב. אותם אנשים חשבו שפספורטים כאלו יתנו להם את ההגנה מפני הנאצים דורשי נפשם והסכימו לפזר הון רב על חסות של מדינה זרה.

לקראת ערב של יום שמיני עצרת, זמן מה לפני כניסת החג, הודיעו הגרמנים ברמקולים ברחבי האגף, שכל אלו שיש

לייבל היה בנו יחידו של הרבי הבית ישראל זיע"א. עלם חמודות ובחור כהלכה. הבית ישראל דיבר עליו ובשבחו גדולות ונצורות וראה בו כלי מחזיק ברכה שיכול להאיר את העולם כולו. כדי להיווכח בגדלות נפשו של בן הרבי, לייבל אלתר, יהיה די אם נביט בקטע קצר מתוך מכתב אותו כתב לאחד מידידיו בעודו רק כבן שבע עשרה שנה: 'לא עם הארץ חסיד' הוא עיקר גדול, ובפרט בזמן הזה שנתמעטו בעונונינו הרבים לומדי התורה. ואיך יכול להיות שנתרבו החסידים?! רק בוודאי אינם כלל חסידים, כי מאין בא להם מדת החסידות אם אינם עוסקים בתורה?! ובמילי דעלמא אין לי מה לכתוב לך, כי אין חדשות במילי דעלמא רק ש'מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית'... אלו הם ההשגות הנשגבות של הבחור הקדוש והטהור שדבר אין לו בעולמו כי אם תורה וחסידות.

הבית ישראל נאלץ להיפרד ממשפחתו בימי הזעם הנוראים שהגיעו על אדמת אירופה. בגפו הגיע לארץ ישראל כשהוא בורח מאימת הנאצים ימ"ש אשר ביקשו וחיפשו אחר הרבי עושה הפלאות מגור ובני משפחתו. יחד עם אביו הרבי האמרי אמת הגיע הבית ישראל לירושלים, כשהוא בודד וגלמוד מכל בני משפחתו אותם השאיר מאחור.

יגון אין סופי היה שפוך על פני הבית ישראל, והוא כאדם שחשך עליו עולמו. מקורביו ומכריו הרגישו כי סער נורא מתחולל בקרב לבו אך הוא חשק שפתותיו, ולא הוציא מפיו, כמעט, אף מילה עליהם. והנה עתה, לפתע פתאום, נשמע הבית ישראל כשהוא שואל על בנו יחידו ומחמד נפשו: האם הכרתם את לייבל שלי? הידעתם אותו? ואיש לא ידע מה יש להשיב על שאלה כזאת...

בתחילת אותה סעודה נתן הבית ישראל לרבי בערל צישינסקי, מעתיק שמועה זו ומספרה לדורות, כוס יין שרף מלאה עד תומה והורה לו לגמוע אותה באחת. רבי בערל היה בגילופין, ובאותם רגעים מחרידים בהם כולם שתקו בבהלה ובפחד מול דברי הרבי ומשמעותם הנוקבת, הרהיב רבי בערל

סיפר הרה"ח רבי בערל צישינסקי ז"ל, איש חסיד מובהק, הדבק ברבותיו הקדושים לבית גור, מלפנים תושב 'קרית מלך רב' העיירה 'גורא קאלווריא' אשר משם יצאה תורה וחסידות לכל העולם כולו, לדורי דורות, ובסוף ימיו בארץ ישראל, על מאורע מסעיר ומרטיט שנתר לנצח חקוק בעצמותיו:

היה זה ביום שמחת תורה של שנת תש"ד, כשהנהגת עולם החסידות עוד הייתה נתונה בידי האמונות של הרה"ק האמרי אמת' זיע"א, אשר זה מכבר עלה מגיא צלמוות וניצל מידיהם הטמאות של הגרמנים ימ"ש. אנחנו, קבוצת חסידים ואנשי מעשה, מסובים היינו לסעודת יום טוב, לשוב ולשמוח בשמחת התורה, כשבראש החבורה היסב הרה"ק הבית ישראל זיע"א. הסעודה נמשכה שעות ארוכות, יין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו נמזג לכל היושבים במידה טובה ומרובה, ודעת כולם הייתה מרוממת עליהם.

ביני לביני השמיע הבית ישראל מהני מילי מעלייתא, דברות קדשו חוצבי להבות האש, אשר יצאו מלבו הגדול והרחום ונכנסו ללבבות היושבים אשר קבלו עליהם ועל זרעם להתחזק בתורה ובמעשים טובים ולהרבות גדרי קדושה וטהרה כחומות וכסייגים אשר תבע מהם.

מנהג חסידי פולין בכלל ומנהג חסידי גור בפרט שהיו שמחים ורוקדים בשמחת תורה, ואף אוכלים ושותים עוד יותר מאשר בשאר ימים טובים, והיה הבית ישראל רגיל על לשונו להסביר זאת בהקדם מטבע שטבעו חכמים קדמוניים ואמרו: 'כאכילתכם כן תורתכם', ולכן היו רגילים להרבות ביום שמחת תורה במאכל ומשקה כיד המלך, כסימנא מילתא כדי שיוכלו ללמוד בהתמדה רבה במשך כל השנה.

לפתע פתאום, תוך כדי השמחה הגדולה והמרוממת, נשתנו פניו של הבית ישראל בבת אחת. פניו הטהורות כאילו כוסו במסווה של עצב נורא וכאב עצום, והוא שאל בקול נסער את סובביו: האם הכרתם את לייבל שלי? הידעתם אותו?

הנוכחים נבהלו מאוד לשמע שאלה נוקבת זו. כולם שתקו בפחד, מבינים היטב את משמעות שאלה זו. והבית ישראל, פניו מאוימות ועיניו זולגות דמעות רותחות, לא מניח לשאלה להתמוגג, והוא שוב חוזר עליה באש קודש: האם הכרתם את לייבל

נורא ויגון קודר התגבר הרבי בתעצמות נפש ובעוז רוח והיה שר ורוקד יחד עם בני החבורה לשמחת התורה... (ימי מגוריו).

ושעות לאחר מכן, בליל שמחת תורה, היה לייבל, בנו של הרבי, מרקד גם הוא את ניגוני ההקפות, כשהוא עומד להתעלות במעלות קדושים וטהורים ולהיעקד על גבי המזבח.

באחת הפעמים שהחסיד המפורסם רבי ליפמן מרדומסק, חתנו של הרה"ק רבי שלמה מרדומסק זיע"א, בעל 'תפארת שלמה', הגיע לחצרות קדשו של רבו הגדול הרה"ק רבי מנחם מענדל מקאצק זיע"א, שאל אותו הרבי: אם יודע הוא איזה דברי תורה שהגיד חמיו הגדול. הנהן רבי ליפמן בחיוב. ביקש ממנו הרבי שייגיד לו רעיון אחד. נענה רבי ליפמן ואמר: כך אמר חותני התפארת שלמה: בפרשת השבוע, פרשת שמיני, נאמר (ויקרא יג): **'וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֹהֲרֹן הוּא אֲשֶׁר דָּבַר ה' לְאֹמֶר בְּקִרְבִּי אֶקְדֵּשׁ וְעַל פְּנֵי כָל הָעָם אֶכְבֹּד וַיֵּדַם אֹהֲרֹן**. אהרן הכהן הגיע למדרגה רמה של 'ידום אהרן', ששתק ולא אמר כלום אחר מות שני בניו, נדב ואביהוא. אמנם דוד המלך ע"ה אמר (תהלים ל יג): **'לְמַעַן יִמְרָךְ כְּבוֹד וְלֹא יֵדַם ה' אֱלֹהֵי לְעוֹלָם אוֹדְךָ**, כי הוא המשיך והתעלה עוד, שאפילו בעת צרה, עוד היה ממשיך לנגן ולזמר.

שמע הרבי מקאצק פירוש זה והפליג בשבחו מאוד, ואמר כי היטיב אשר דיבר. ועוד הוסיף מדיליה ואמר: לפי זה יובן היטב דברי הגמרא על נבוכדנצר הרשע (סנהדרין צב): אמר רבי יצחק: יוצק זהב רותח לתוך פיו של אותו רשע, שאילמלא לא בא מלאך וסטרו על פיו ביקש לגנות כל שירות ותשבחות שאמר דוד בספר תהלים. ולכאורה, אם אכן אותו רשע יכול היה לומר שירה במדרגה גבוהה שכזאת, בה הוא מגנה את כל השירות והתשבחות שאמר דוד בספר תהלים, מאיזה סיבה סירבו משמים לשמוע אותו עד ששלחו מלאך לסטור על פיו.

אלא, הסביר הרה"ק מקאצק: אין כוונת הגמרא לומר שסירבו לשמוע את שירת נבוכדנצר, אלא זו בלבד הוא שאמרו לו מן השמים: הנה מבקש אתה לומר שירה בעוד כתר המלכות על ראשך, כשכלום חסר לך בבית המלך, וכך אתה רוצה לגנות את השירות והתשבחות שאמר דוד המלך בהיותו נרדף על חייו, ומתוך סכנות נפש היה משורר? כך לא ייעשה, אם מבקש אתה לומר שירה, עשה זאת כפי שדוד המלך היה עושה זאת! ברצוננו לשמוע כיצד אתה אומר שירה לאחר שסטרו על לחייך, יסטרו על פיך וכעת הבה ונראה כיצד אתה אומר שירה...

שני, כבר היה ידוע להם קיומם של מחנות ההשמדה בפולין, והם חששו כי פני הרכבת מועדים לאותם מחנות.

בני הקבוצות ששוחחו על כך עשו לעצמם כמה וכמה סימנים שיוכלו לגלות להם את אשר צופן להם העתיד: אם קרונות הרכבת שייגיעו יהיו קרונות של בני אדם, הרי שיש בכך סימן טוב, שבוודאי עתידים הם להשתחרר. אולם אם יגיעו קרונות של משא בהמות, הרי שזה סימן רע. כיצא בזה, אם יפרידו מהם את מעט המטען שיש להם, יהיה זה סימן שמולכים אותם למחנה השמדה, אך אם ישאירו להם את המטען, סימן שהם בדרך לשחרור.

הסימן המובהק ביותר היה שאם הרכבת תסע לכיוון פולין, זה יהיה סימן רע, שכן מובן שהיא נוסעת למחנה השמדה. אך אם הרכבת תפנה לכיוון הפוך, יהיה בכך סימן טוב.

הגיע הלילה, הוא ליל שמחת תורה (בחוץ לארץ, בו יש יום טוב שני של גלויות, היום הראשון הוא יום שמיני עצרת והיום השני הוא שמחת תורה, ובארץ ישראל שיש רק יום אחד, ביום שמיני עצרת חוגגים גם את שמחת תורה). ולפתע נשמע קול מתוך הקהל: יהודים יקרים, אחים אהובים, מה אנו עומדים כאן בחוסר מעש? הלוא יום גדול וקדוש הוא לאדונינו! היום הוא יום שמחת תורה, וזהו זמן לרקוד ולשמוח.

הכל הסתובבו לראות מי הוא הדובר, וראו כי זהו המחנך המפורסם רבי יהודה לייב אורליאן הי"ד מאנשי החינוך המובהקים של היהדות החרדית בקראקא, כשעימו יחד נמצא לייבל, בנו של הבית ישראל. הם פתחו בסדר ההקפות, בניגונים המיוחדים של בית גור, ותוך כדי שהם שרים: 'עוזר דלים הושיעה נא' נשמע ברמקול של המחנה ההודעה: על כל בני הקבוצה של דרום אמריקה להתקדם אל עבר שער המחנה...

לימים התברר שכל אלו מבני הקבוצה של דרום אמריקה נרצחו במחנה ההשמדה אושביץ, חוץ מאדם אחד שקפץ מהרכבת. ואילו כל אלו בני הקבוצה הפלסטינית שרדו ונותרו בחיים (כך ספרה הרבנית ברניא שפירא מבלח'וב ע"ה, בעזרתה הנדפסת בתוך הספר של י' אליאך).

ובאותה שעה בה נקרעו המסמכים ונחרץ גזר דינם של לייבל והרבנית, ישב הבית ישראל בירושלים, בסעודת שמחת תורה, עיניו הקדושות חוזות וצופיות למרחקים, ועיניו זולגות דמעות חמות, כשהוא שואל את בני החבורה: האם הכרתם את לייבל שלי? הידעתם אותו? ... ומתוך אותו שבר

להם פספורטים של מדינות דרום אמריקה, וכן כל אלו שיש להם פספורטים של מדינת פלסטינה, עליהם להתאסף במגרש הגדול שבמרכז המחנה.

האנשים לא ידעו מה הגרמנים מתכננים עבורם. במשך כל שעות הלילה שהו כולם תחת כיפת השמים. בשעות הבוקר חילקו הגרמנים מעט לחם, כשהם מצווים על כולם להמשיך להמתין. רק בשעות הצהריים הגיעו הגרמנים והתחילו בסלקציה מקיפה. הם ביקשו מכולם להסתדר בשתי קבוצות: כל בעלי הפספורטים של מדינות דרום אמריקה יתרכזו בקבוצה אחת שתעמוד בצד אחד, וכל בעלי הפספורטים של מדינת פלסטינה יתרכזו בקבוצה שניה שתעמוד בצד האחר.

לרבנית של הבית ישראל ולבנה לייבל היו מסמכים כפולים. ברשותם היו גם פספורט של אחת ממדינות דרום אמריקה וגם פספורט של פלסטינה, אלא שהרבנית לא ידעה באיזה מסמך ראוי וכדאי לה להשתמש. היה ברור לרבנית שרק את אחד מהם היא יכולה להציג בפני הגרמנים ואילו את השני היא חייבת להשמיד, אלא שהיא לא ידעה במה עליה לבחור.

במצוקתה הגדולה ניסתה הרבנית להתיעץ עם אנשים שעמדו סביבה, אלא שאיש מהנוכחים לא ידע לתת לה עצה נכונה. במר נפשה התבוננה הרבנית בקבוצות שכבר החלו להסתדר על המגרש הגדול וראתה שבעוד שבקבוצת בעלי האזרחות מפלסטינה היו רק כמה עשרות אנשים, הרי שבקבוצה של בעלי האזרחות מדרום אמריקה היו כמה מאות אנשים ואפילו יותר. כיון שכן, אמרה הרבנית: מוטב ללכת אחרי הרוב; כדאי יותר להצטרף לקבוצה הגדולה.

בידיים רוטטות אחזה הרבנית במסמכים של מדינת פלסטינה וקרעה אותם לגזרים, כשלאחר מכן היא הוסיפה ובלעה את חתיכות הנייר. כשהקבוצות הסתדרו לגמרי, היו בקבוצה של דרום אמריקה כאלפיים איש, ואילו בקבוצה של פלסטינה היו רק כארבעים איש. הרבנית יחד עם לייבל היו בקבוצה הגדולה.

חלפו שעות ובליל שמחת תורה נודע שכל בני הקבוצה של דרום אמריקה עומדים להישלח ברכבת, אלא שאיש לא ידע מה משמעות נסיעה זו, האם בשורה טובה זו היא או בשורה רעה. מצד אחד רווחו שמועות שיש בדעת הגרמנים לארגן חילופי שבויים, כך שהיה סיכוי שקבוצה זו נבחרה להישלח ברכבת כדי להשתחרר. אך מצד

מלון יקרון והיהושים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצירא שליט"א

מִי־הָרֵא חֶזְקָא

חֶזְקָא דְאִזְרִייתָא
יְסוּד חֲדָשׁ וְנִפְלֵא עַל הַפְרָשָׁה

החילוק בין הטוב לרע - כחוט השערה ותפקיד האדם להבדיל ביניהם

בין כשר לפסול ובין טמא לטהור [ובדרך זו ביאר במאור ושמש (רמזי פסח) את מאמר חז"ל (תקו"ז יט, וראה חגיגה טו.) 'אין בין מים העליונים למים התחתונים אלא כמלא נימא', וכלשון קדשו: שאין בין היצר טוב להיצר הרע שהן בחינת מים העליונים ומים התחתונים אלא כמלא נימא, שצריך להזהר כחוט השערה לבל יטה מדרך החיים רק להתהלך במישרים]. ועליו נאמר 'אבדיל אתכם מן העמים להיות לי לעם' כי הכל תלוי בכחוט השערה, וכבר אמר הרבי ר' בונים מפשיסחא (זכותא דאברהם פ' דברים) כי מגן עדן לגיהנם אינו אלא כחוט השערה.

[וכן מתאמרא משמיה דהסבא מקלם זלה"ה, וראה מדרש קהלת (פ"ז) שנחלקו חכמים בשיעור החילוק הדק שבין גן עדן לגיהנם בזה"ל: גם את זה לעומת זה, זה גיהנם וגן עדן, כמה ביניהם טפח ר' יוחנן אמר כותל ורבנן אמרי שתייהן שוות כדי שיהיו מציצות זו מזו].

וכשנתבונן בכך נראה שפעמים רבות כשבא לאדם מצות עשה לעשותה באם הוא איננו מקיימה מיד ובזירוז הוא עלול להחמיצה ולהפסידה עד שתחלוף ממנו כהרף עין וכמאמר חז"ל (מכילתא בא) 'מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה', וכן כשבאה לידו מצות לא תעשה הדבר תלוי בידו אם יעצור עצמו ברגע הראשון להימנע מן העבירה בכך יקל עליו שלא להישמע לעצת יצר הרע ולחסוך נפשו מן החטא לגמרי, וא"כ הכל תלוי בכחוט השערה והגבר הירא את השם ישית עצה בלבבו להיות זהיר ביותר בעבודת יצרו כי מדבר דק ביותר תוצאות חיים ומוות.

דבר נורא אמר הרה"ק רבי שלום מבעלזא זלה"ה והוא שלעתיד לבא יתברר לנו שכל עיכוב הגאולה במשך שנות דור נבע בגלל איזה חוט השערה שלא תוקן כראוי, ומי יודע במי הדבר תלוי כי זהו כל עבודתו של אדם להיות זהיר במצוות בבחינת 'דקה מן הדקה' היות ובמעשיו עלול הוא לקרב את גאולת ישראל ולהיפך ח"ו, ויה"ר שנהיה מן המדקדקים וזהירים במצוות בקלה כבחמורה ונזכה לישועת ישראל.

בין פרה לחמור, אלא בין שנשחט רובו של סימן לנשחט חציו וכמה בין רובו לחציו **מלא שערה**! כי מהות ההבדלה היא כחוט השערה וזה כל עבודת האדם בעולמו להבדיל כחוט השערה

והַבְּדִלְתֶם בֵּין הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה לַטְּמֵאָה וְגו' (כ, כה). על הפסוק 'והבדלתם בין הבהמה הטהורה לטמאה' (ויקרא כ כה) פרש"י: אין צריך לומר

מִילְתָּא דְפְלִיאָה

עצה איך לשמר את ההתלהבות אשר בקרבו

והַתְּקַדְּשֶׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי (יא מד).

הרמב"ן הקדוש ע"ה מבאר בפסוק (שיה"ש ב ז) 'אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ' שכאשר מתעוררת אצל האדם רשפי אש באהבה לבוראו ולקיימו מצוותיו יש לו לעשות מזה 'חפץ' שתישאר בידו ההתלהבות. וכך הם דברי הרמב"ן בספר **אמונה ובטחון** (פ"ט), שכפי מעלת מחשבת האדם בגדלות הבורא ונפלאותיו תבוא בליבו יתעורר ויתלהב ליבו, וכדי שלא תהיה ההתעוררות לריק יראה להוציא הדבר מכוח אל הפועל, וזהו תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ', 'שתחפץ' לשון חפץ, שלא לעורר הלב עד שיהיה חפץ וכלי מוכן לקבל בו את האהבה. ופירש **הקדושת לוי** (לשבועות ד"ה אופן הג') שהתעוררות הלב היא דבר רוחני כדוגמת נשמה שאין לה קיום בלי הגוף, וכשמכניסים ההתעוררות בדבר מצוה עושים כלי וקיום להתעוררות שלא תחלוף מאליה.

על דרך זו נמצא כתוב בדברי **רבינו הקדוש רבי אלימלך מליז'ענסק ע"ה** (נועם אלימלך וירא ד"ה א"י פירוש): וזה לשון קדשו: והנה מדרך בני אדם כשיעלה על מחשבתם לעשות איזה מצוה אזי תחילת המחשבה הוא בחשק גדול כל אחד לפי מדריגתו, והצדיק גמור אשר יעלה מחשבתו ורצונו לעשות מצוה הוא גם כן לפי גודל צדקתו כן גודל חושקו והשתוקקותו בחימיות והתלהבות אש ה' תבער בו לעשות המצוה בתוכן השלימות. וזה היה כוונת אברהם אבינו ע"ה כאשר אמר לו השם יתברך (בראשית כב ב) 'קח את בנך כו' והעלהו לעולה', היה מתחיל לבו לבער כגחלת אש ושלהבת, אך אחר המשכה ועכבה שיתמהמה האדם לעשות המצוה ולגומרה במעשה, נופל האדם מתשוקתו הגדולה שהיה לו מתחילה בעלותו על מחשבתו, ומזה היה מתיירא אברהם שיפול מתשוקתו הגדולה מאש הגדולה הזאת הבוער בליבו בהתמהמה בדרך שלשה ימים, לכן מיד 'ויבקע עצי עולה' (שם פסוק ג) כדי שיהיה המעשה מיד גם כן בשלהבת הגדול הזה, עכ"ל.

ומדרכי אבותינו למדנו שכדי לשמר את ההתלהבות יש לו לאדם לעשות איזשהו מעשה מצוה מיד, כמו לימוד תורה או נתינת צדקה, וכך יעשה 'חפצא' להתלהבות. נמצא שבעשיית 'חפצא' מיד עם התעוררותו לעשות את המצוה שתי פעולות יש בה, האחת שמשמר את רצונו והתלהבותו לעשיית המצוה, וזאת מלבד ההכנה למצוה שיש בוה, שהרי בכך תהיה המצוה ביתר שלימות, וחלים עליו שוב כל האמור בקדושת ההכנה למצוה.

ברזא דאח"ד רמזים נפלאים על סדר הפרשה

העצה לקידוש הגשמיות - קיום מצוות ה' במעשים גשמיים

אחרי צרכי 'לכם' הגשמיים, כי כן דרך היצר להסית את האדם להימשך אחרי דברים המותרים, ומן היתר יסיתנו בניקל אל האיסור, ולפיכך העצה לקדש עצמו גם במותר לו.

יציאת מצרים ההכנה לפרוש מהגשמיות

שזה ענין יציאת מצרים שהיא 'ערות הארץ' וממנה שורש התאוות הרעות, ואחרי שזכינו שיוציא אותנו ה' משלטון הגשמיות זו היא ההכנה האמיתית שנזכה לבוא אל הקדושה, וכיון שנגאלו ישראל ממצרים ניתן בהם הכוח לעבוד את ה' גם בבואם לארץ זבת חלב ודבש, לבלתי להימשך אחרי גשמיות הארץ אלא לפרוש ממנה כדי להידבק ברוחניות ופנימיות כל דבר, וכך יהיו מוכנים וראויים להשראת השכינה.

ארץ ישראל מסוגלת לעבודת ה' ולריחוק מן הגשמיות

ונשלמה עבודה זו בישיבת ארץ ישראל שהיא כדי לזכות בה להשראת השכינה ולקבל בה עול מלכות שמים, שאמרו חז"ל (תו"כ להלן כה לח) כל בן ישראל היושב בארץ ישראל מקבל עליו עול מלכות שמים, וכתב באור החיים על הפסוק (שם פסוק לו) 'להוציא אתכם מארץ מצרים לתת לכם את ארץ כנען', שאין תכלית ישיבת ארץ ישראל לאכול מטובה ולשבוע מפריה אלא להיות לנו לאלקים, אשר זהו עיקר שבח מעלת הארץ לחסות בה תחת מלכותו יתברך, אבל לא להימשך אחר ההנאות הגשמיות אשר ריבויים מרחיק את האדם מעבודת ה', אלא להיות בבחינת 'צדיק אוכל לשובע נפשו' (משלי יג כה), וכמו שנאמר (להלן שם) 'ובמרבת לא תתן אכלך' שלא להרבות במאכל ובהנאות הגוף, כי כשהולך אדם אחר תאות גרונו יחשיך אור נפשו, וריבוי התאוה הגשמית ממעטת את התענוג הרוחני.

והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ה' כמו שכתב הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ ע"ה (זרע קודש ד"ה והתקדשתם): דהנה בכל מצוה שאדם עושה, ממשיך על עצמו ועל נפשו קדושה עליונה, על ידי שעושה מעשה באבריו, ומכניס לקדושה על ידי הכנסתן בעשיית המצוה. מה שאין כן כשהוא רק סור מרע, איך בזה ימשיך קדושה על נפשו, כיון שאינו מכניס עצמו בעשיות המצוה הקדושה באבריו, רק שאינו מטמא אותן. רק על זה אמרו חז"ל 'שב ולא עבר עבירה נותנין לו שכר כעושה מצוה', שממשיכין עליו קדושה מלמעלה, כאלו עשה מצוה, כיון שמקיים רצונו יתברך שמו במה שלא עבר עבירה.

וזהו שאמר הכתוב כאן, שעל ידי פרישת ישראל עצמן מדברים טמאים, ימשיך יתברך שמו עליהם קדושה כאילו היו ממשיכין על עצמם קדושה על ידי עשיית המצוה, וזהו שנאמר והתקדשתם מלמטה על ידי עשיות מרע, כפירוש רש"י שה' יתברך יקדש אותנו על ידי זה בקדושה שלמעלה, וזהו שנאמר והתקדשתם מלמטה על ידי עשיות המצוות, והייתם קדושים על ידי סור מרע, כפירוש רש"י שה' יתברך יקדש אותנו על ידי זה בקדושה שלמעלה, וזהו שנאמר והתקדשתם מלמטה על ידי עשיות המצוות, והייתם קדושים כי קדוש אני ולא תטמאו את נפשותיכם כו', דעל ידי שלא תטמאו, אמשיך עליכם קדושה, עכדה"ק.

קידוש עניני הרשות כדי לזכות לקדושה

ובזה יתפרש גם הפסוק שבסמוך כי אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים, שעיקר הדרך לזכות אל הקדושה היא על ידי שמתעלים מן הארציות והגשמיות, ופירש הבעל שם טוב הקדוש כי תענוגי עולם הזה נקראים 'לכם', וגם אותם צריך להפך לרוחניות ולהשיבם לאלקות, וכן אמר הפסוק (דברים יא טז) 'השמרו לכם פן יפתה לבבכם', להשיג ולשמר שלא יתפתה הלב

והתקדשתם והייתם קדושים פי קדוש אָנִי (יא מד).

העצה לבוא למדרגה של לקדש כל מעשיו הגשמיים, היא בכוח המצוות הנעשות בעניני גשמיות, כי המצוות שכל עיקרם רוחניות כתורה ותפילה אין בכך חידוש שיקיים אותם האדם לשם ה', אבל המצוות הנעשות בגשמיות כאכילת מצוה וכדומה, הרי היצר מתאוה להנות בהנאה גשמית ממעשה המצוה, וזו עיקר עבודת האדם לכפות את יצרו לקיים את רצון בוראו ללא הנאה גשמית, שלא יעלה בליבו שום הנאת הגוף כי אם לקיים מצות הבורא, ובעבודה זו יזכה לזכך את חומריות הגוף ולהטותו אל הקדושה.

ואלו הם הדברים שכתב המהר"ל מפראג ע"ה (תפארת ישראל פ"ט): כי הנשמה היא מלמעלה, והיא אלקית נבדלת. וכאשר האדם עושה המצוה, שהיא מעשה השכלי, הנה מתקרב בזה אל המעלה הנבדלת, ומצרף נפשו מן הטבע החומרית, הן גופו הן נפשו. כי המעשה של המצוה הוא מעשה אלקי שעושה על ידי גופו.

בכך פירש בתפארת שלמה (ואתחנן ד"ה ראה) את הפסוק (דברים ד ה) 'ראה למדתי אתכם חוקים ומשפטים וגו' לעשות כן בקרב הארץ', שמה שרבינו לימד את בני ישראל לקיים את המצוות בעניני הארציות, שגם בהם תהיה כל כוונתנו לשם ה' ולא להנאה חומרית, אבל אומות העולם אינם מסוגלים להבין איך יתכן לעסוק בגשמיות לשם שמים, ועל זה נאמר (שם פסוק ו) 'כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים וגו' ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה, שיראו האומות מעלת ישראל שמתגברים על ההנאות החומריות כדי לעבוד בהם את ה'.

ציווי התורה 'והתקדשתם' מורה על קידוש הגשמיות

כל האמור נכלל בציווי התורה

קדושת האיברים מוכרחת כדי שיוכלו לקבל מזונם הרוחני

אדם חורש בשעת חרישה וזורע בשעת זריעה וכו' תורה מה תהא עליה, ופירש **החתם סופר ע"ה** כוונת הדברים, שאם ישקיע אדם את מחשבותיו במעשיו הגשמיים אם כן תורה מה יהיה עליה, אלא בכל מעשי האדם גם כשעוסק בגשמיות כחרישה וזריעה לא יסיח דעתו מעבודת ה', ובכל דרכיו ועסקיו ייחד מחשבתו לשם שמים ובזה תתקיים התורה במעשיו הגשמיים.

קיום רצון הבורא בעסקי גשמיות הוא עבודת הקודש המעולה

וכבר הורה לנו רבינו הבעל שם טוב **הקדוש ע"ה** כי אם האדם הלומד את התורה לשם הבורא ברוך הוא, למשל אם לומד המשנה (ב"מ ק.) 'המחליף פרה בחמור' הוא חשוב מאוד לפני הבורא ברוך הוא, כל שכן אם עושה הדבר ומחליף פרה בחמור ומנהיג עצמו בזה על פי התורה, ודאי יותר חשוב עבודה מעולה.

כן ראה והבט גם **בדגל מחנה אפרים** (קדושים ד"ה אל תפנו): האדם העובד ה' בכל דרכיו ומקיים 'בכל דרכיך דעהו' (משלי ג ו), שעושה הכל בדעת, כמו אכילה ושתיה ושינה ודיבוריו עם העולם בכדי לקרבן, או בכדי להסיר ממנו העצבות, או בכדי פרנסתו להחיות את נפשו, בכדי שלא ימנענו מלעבוד ה'. ואם הוא עושה זאת בדעת, אזי הכל נעשה עבודת הקודש, וכמו שאמרתי כבר שהם הנקראים חולין שנעשו על טהרת הקודש (חגיגה יט:). וכמו שמצינו אצל האבות הקדושים שגם בעודם עוסקים במעשי העולם הזה הייתה כל כוונתם ביחודים ותיקונים עליונים. וכדברי **הרמב"ם ע"ה במורה נבוכים** (ח"ג פנ"א) בדברו על האבות הקדושים שעסקו בגשמיות: כשהיו עושים המעשים ההם, לא היו עושים אותם רק באבריהם לבד, ולבותם ודעותם לא יסורו מלפני השם.

אלא ברור הדבר כי שכרו הניתן לו הוא על העבירות והחטאים שהגיעו לפתחו ומנע עצמו מהם למען כבודו יתברך. וכך נכתב על גבי **הספר הקדוש נועם אלימלך** (ויחי ד"ה א"י ויחי): עיקר קבלת שכרנו הוא מצד שהבורא יתברך שמו נתן בנו יצר הרע המסית אותנו בכל עת ורגע ומתגבר עלינו להתאוות תאוה ולהרהר חלילה בעבירה וכל יצר מחשבותיו רק רע כל היום. והאדם עומד כנגדו ובתחבולות יעשה מלחמה נגדו להזהר ולהשמר מכל דבר רע מחניפות ושקרים וליצנות ולשון הרע ותאוות והרהורים והדומה להם, לזה צריך מלחמה ועבודה רבה לשבר כח התאוות היצר הרע וזהו עינוי וסיגוף גדול, על ידי זה הקדוש ברוך הוא מקדשו ומטהרו כאילו עשה מצוה, כי על ידי המצות אנו מתקדשים ומתטהרים כאמור 'אשר קדשנו במצותיו'.

ועל כך התפלל משה רבינו (תהלים צ טו) 'שמחנו כימות עניתני' שתשמחנו בקדושתך 'כימות עניתני' על ידי היצר הרע שאנחנו מוכרחים לשבר כח תאוותו, 'שנות ראינו רעה', פירוש, כל השנים אשר ראינו והסתכלנו ברעה להיזהר ולהישמר ממנו, ועל ידי זה 'ראה אל עבדיך פעלך' יחשב לפניך כאילו עשינו כל מצוותיך ופעלך.

שלב שני - קידוש מעשי הרשות

מלבד הפרישה האמורה מכל חטא והדומה לו, ניתן בידי האדם כח מיוחד להעלות כל דברי הגשמיות כאשר מקדשם ונוהג בהם בקדושה, וגם בשעה שעוסק האדם בעניני הגשמיות כמשא ומתן ישגיח שיהיו מחשבותיו דביקות בעליונים, כמו שאמר רבי שמעון בר יוחאי (ברכות לה:): 'אפשר

והתקדשתם והייתם קדושים פי קדוש אָנִי (יא מד).

כל מצוה שמקיים האדם ממשיכה עליו ועל נפשו קדושה עליונה, וגם איבריו הגשמיים זוכים להתקדש כיון שבהם נעשתה המצוה, לשם כך יש לו לאדם לפרוש מן הגשמיות המעכבת את אור ה' לשכון בתוכו, וכך יוכלו איבריו הגשמיים לקבל מזונם הרוחני ממצוות ה' הנעשות בהם. וכאשר כתב **האלשיך הקדוש ע"ה** (תהלים קיט עג): ה' נתן לאדם רמ"ח מצוות עשה לקדש בם רמ"ח איבריו, ושס"ה מצוות לא תעשה ליקדש בשמירתם שס"ה גידין לקדשם בהם גם הם, לכן 'את האלקים ירא' (קהלת יב יג) מעבור מצוות לא תעשה, 'ואת מצוותיו הם מצוות עשה שמור', 'כי זה כללות האדם' אברים וגידים ליקדש בם.

ראשית הכל פרישה מחטא ועוון

ראשית, יש לו לאדם לפרוש מן החטא, שבעצם מניעתו מן החטא מוסיף עליו קדושה עליונה, וכבר אמרו חז"ל (קידושין לט.) ישב אדם ולא עבר עבירה נותנים לו שכר כעושה מצוה, וזוכה לתוספת קדושה כאילו קיים מצות עשה.

עיקר שכר האדם על מצוות לא

תעשה שמנע עצמו מעשייתם

והאמת תורה דרכה שבעצם כל עיקר השכר המגיע לו לאדם הינו על אותם המעשים שחשקה נפשו בהם ומנע עצמו לכבוד קונו שאסר עליו. שהרי יש להבין, על שום מה מקבל האדם שכר על המצוות שעשה, כי מאחר שהבורא יתברך שמו לעד בראנו לכבודו והלא אין אנו מספיקים להודות וכו' על הטובות שעשה עמנו, אם כן מן הראוי והנכון לקיום מצוותיו כמאמר התנא (אבות פ"ב מ"ח) 'אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת'.

דברי יחזקאל
בני יששכר
בת עין
אור לשמים
תפארת שלמה
צדקת הצדיק

אהוב ישראל
עבודת ישראל
מאור ושמש
מנחם ציון
יסוד העבודה
זרע קודש

בעל שם טוב
תולדות יעקב יוסף
נועם אלימלך
קדושת לוי
חיים וחסד
יושר דברי אמת

לזכות עופר פנחס בן צילה שיחי' · קרן בת רונית שתחי' טל
 אדמונד שיחי' בן איזה · רונית בת ינינה יעל · בנימין בן אסתר כל יוצאי חלציהם שיחי'
 להצלחה רבה ומופלגה בכל מעשה ידיהם, ולאריכות ימים ושנים טובות מתוך בריאות ונחת
 לעילוי נשמת צילה בת דורה צביה ומאיר ע"ה ·

להצטרפות חייג עכשיו: 04-8628888 ודהגליון בדרך אליך

You can now subscribe and get journal delivered to your door.
 Call 718-407-2479 or email otzarpninei@gmail.com